

Univerzita Hradec Králové

Ústav sociální práce

Bakalářská práce

2015

Zuzana Kubátová

Univerzita Hradec Králové

Ústav sociální práce

Ukládání alternativních trestů v ČR se zvláštním
zřetelem na trest domácího vězení

Bakalářská práce

Autor: Zuzana Kubátová

Studijní program: B6731 Sociální politika a sociální práce

Studijní obor: Sociální a charitativní práce

Vedoucí práce: JUDr. Miroslav Mitlöhner, CSc.

Hradec Králové

2015

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Zuzana Kubátová**
Osobní číslo: **U11184**
Studijní program: **B6731 Sociální politika a sociální práce**
Studijní obor: **Sociální a charitativní práce**
Název tématu: **Ukládání alternativních trestů v ČR se zvláštním zřetelem na trest domácího vězení**
Zadávající katedra: **Oddělení sociální práce a sociální politiky**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Bakalářská práce se bude zabývat alternativními tresty ? jejich výčtem, popisem, využitím, účelem a podmínkami, kdy je možné tyto tresty ukládat. Zvláštní pozornost v práci věnuji trestu domácího vězení. Podtématem zůstává agenda Probační a mediační služby ČR, bez které by byl výkon trestu domácího vězení prakticky nerealizovatelný. Výzkumnou část práce bude tvořit dotazník s uzavřenými i otevřenými otázkami, které budou monitorovat podvědomí veřejnosti o tomto druhu trestů a zároveň sbírat podměty veřejnosti na zlepšení současné právní úpravy.

Rozsah grafických prací:
Rozsah pracovní zprávy:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**
Seznam odborné literatury:

Vedoucí bakalářské práce: **JUDr. Miroslav Mitlöhner, CSc.**
Oddělení sociální práce a sociální politiky

Datum zadání bakalářské práce: **20. května 2014**
Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2015**

JUDr. Miroslav Mitlöhner, CSc.
ředitel

L.S.

Mgr. Zuzana Truhlářová, Ph.D.
vedoucí katedry

dne

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci na téma Ukládání alternativních trestů v ČR se zvláštním zřetelem na trest domácího vězení zpracovala samostatně pod vedením vedoucího práce a použila jsem jen literaturu uvedenou v seznamu použité literatury, který je součástí bakalářské práce.

V Býšti dne .....

Zuzana Kubátová

Poděkování

Děkuji svému vedoucímu bakalářské práce panu JUDr. Miroslavu Mitlöhnerovi, CSc. za cenné rady a připomínky, které mi poskytl při psaní bakalářské práce.

Také bych chtěla poděkovat svému příteli Lukáši Olivovi a celé své rodině za morální a psychickou podporu a pomoc při zpracovávání této bakalářské práce.

Zuzana Kubátová

Abstrakt

KUBÁTOVÁ, Zuzana. *Ukládání alternativních trestů v ČR se zvláštním zřetelem na trest domácího vězení*. Hradec Králové, 2015. Bakalářská práce. Univerzita Hradec Králové, Ústav sociální práce. Vedoucí práce: JUDr. Miroslav Mitlöhner, CSc.

Práce pojednává o alternativních trestech v České republice, přičemž největší důraz je kladen na alternativní trest domácího vězení. Agenda Probační a mediační služby České republiky je hned první kapitolou práce, kde si vysvětlujeme základní pojmy, které s činností Probační a mediační služby ČR úzce souvisí. Dále objasňujeme základní pojmy vyskytující se v trestní justici a související se všemi hlavními tématy i podtématy práce. Následuje výčet alternativních trestů z trestního zákoníku spolu s uvedenými paragrafy. Další kapitola se už věnuje čistě jen tématu ukládání trestu domácího vězení, kde se dovídáme, za jakých okolností může být trest uložen, jakými prochází fázemi řízení před jeho samostatným udělením až do samotného skončení výkonu tohoto typu trestu. Následuje metodická výzkumná část, kde byl zvolen dotazník jakožto hlavní metoda výzkumu. Cílem výzkumu je monitoring povědomí veřejnosti o alternativních trestech a sbírání podnětů pro zlepšení jejich právní úpravy.

Klíčová slova: probace, mediace, trest, účel trestu, alternativní trest, trestný čin, domácí vězení

Abstract

KUBÁTOVÁ, Zuzana. Alternative Punishments in the Czech Republic Specially Focusing on a House Arrest. Hradec Králové, 2015. Bachelor Degree Thesis. University of Hradec Králové, Ústav sociální práce. Leader of the Bachelor Degree Thesis: JUDr. Miroslav Mitlöhner

The thesis covers the alternative punishments in the Czech Republic, where the greatest emphasis on alternative home detention programs was placed. The Probation and Mediation Service of the Czech Republic is described in the first chapter, where the basic terms which are closely related to the activities of the Probation and Mediation Service are defined. The thesis also describes the specific terms used by the criminal justice system which are important for all sorts of related sub-themes.

Next follows a list of alternative punishments of the Criminal Code together with their articles. Other chapters deal with placement on house arrest, where we can learn under which circumstances may be people punished, what includes all the stages of the legislative process before the punishment is imposed, till the end of term of punishment. The next part is focused on methodical research, where a survey research was elected as the main method. The aim of the research is monitoring public awareness of restorative sanctions and collecting suggestions to improve the legal regulations.

Keywords: probation, mediation, punishment, purpose of punishment, an alternative punishment, crime, house arrest

Obsah

Úvod	12
1. Probační a mediační služba	14
1.1 Pojem probace a mediace.....	14
1.1.1 Probace	14
1.1.2 Mediace	15
1.2 Činnosti probační a mediační služby	16
1.3 Vývoj probační a mediační činnosti v ČR.....	17
2. Základní pojmy v trestní justici	19
2.1 Trest	19
2.2 Účel trestu	20
2.3 Trestný čin	20
2.3.1 Přechin.....	21
2.3.2 Zločin.....	21
2.3.3 Zvlášť závažný trestný čin.....	21
3. Alternativní tresty v ČR.....	22
3.1 Význam ukládání alternativních trestů	22

3.1.1	Negativa ukládání trestu odnětí svobody	23
3.1.2	Pozitiva ukládání alternativních trestů	24
3.2	Důvody vzniku alternativních sankcí	24
3.3	Druhy alternativních trestů a jejich základní charakteristika dle trestního zákona.....	26
4.	Trest domácího vězení.....	30
4.1	Ukládání trestu domácího vězení.....	30
4.2	Podmínky pro uložení trestu domácího vězení a fáze ukládání trestu.....	31
4.2.1	Fáze přípravného řízení	31
4.2.2	Fáze zjištění potřebných informací k uvážení nařízení trestu domácího vězení	32
4.2.3	Fáze již ve výkonu trestu domácího vězení.....	33
4.3	Povinnosti související s výkonem trestu domácího vězení.....	36
4.4	Statistika ukládání trestu domácího vězení za první dva roky jeho existence .	38
5.	Kazuistika	39
	Metodická část.....	51
6.	Výzkum veřejného mínění	51
6.1	Cíl práce.....	51

6.2 Metody výzkumu.....	51
6.3 Hypotézy.....	52
6.4 Dotazník	52
Závěr.....	70
Seznam použité literatury:	72
Seznam použitých zkratek	75
Seznam grafů	76
Seznam příloh.....	78

Úvod

Bakalářská práce se zabývá alternativními tresty, přičemž největší důraz je kladen na trest domácího vězení. Nejprve budeme mluvit o agendě Probační a mediační služby České republiky, rozebereme si hlavní činnosti této instituce a objasníme si významy pojmů probace a mediace. V rámci první kapitoly - *Probační a mediační služba* – uskutečníme stručný historický exkurz, který nám umožní pochopit, jakého vývoje bylo v průběhu tak mladé instituce zapotřebí k jejímu vzniku.

Druhá kapitola této práce nese název *Základní pojmy v trestní justici*, které se váží k našemu tématu. Budeme si interpretovat slova, která se v celé práci velmi často používají a to jsou trest, účel trestu, trestný čin, jehož podkapitolkou je přečin, zločin a zvláště závazný trestný čin. Do této skupiny patří samozřejmě i slovní spojení „alternativní trest“, které najdeme již v názvu této bakalářské práce a které je vysvětleno hned v následující kapitole.

Další kapitola se zabývá alternativními tresty. Zde si vysvětlíme význam alternativních trestů a důvody jejich vzniku. Budeme polemizovat o pachatelově recidivě, tedy opakování trestné činnosti a to nejprve v souvislosti s vykonaným trestem odnětí svobody a posléze po skončení výkonu některého z alternativních sankcí. Budeme mluvit o negativěch trestu odnětí svobody, která postavíme do pomyslného protikladu k pozitivům, jež přináší alternativní tresty. Následuje výčet alternativních trestů se stručnou charakteristikou vyňatou z trestního zákoníku s přehledem jednotlivých paragrafů, kde alternativní sankce najdeme.

Čtvrtá kapitola se již zaměřuje čistě jen na trest domácího vězení. Najdeme zde charakteristiku trestu domácího vězení a také přesné datum, kdy byl v České republice s účinností zaveden. Poté budeme čerpat z metodiky Probační a mediační služby České republiky, a to pro výčet a objasnění jednotlivých fází, v nichž dochází k procesu ukládání trestu domácího vězení. Jsou to *Fáze přípravného řízení*, *Fáze zjištění*

potřebných informací k uložení trestu domácího vězení a Fáze již ve výkonu trestu domácího vězení. Součástí poslední fáze, tedy Fáze již ve výkonu trestu domácího vězení, je návštěva bydliště v místě výkonu trestu, dále to, co se děje, pokud odsouzený nedodrží podmínky trestu domácího vězení a také okolnosti vedoucí ke změně, zkrácení či úplnému skončení trestu.

Dále se dostáváme k výčtu povinností, které musí pachatel splňovat pro výkon alternativního trestu domácího vězení. Poslední kapitolu teoretické části bakalářské práce představuje Statistika ukládání trestu domácího vězení za první dva roky jeho existence.

Zde začíná metodická část bakalářské práce. Cílem dotazníku, který byl použit jako metoda výzkumu, je monitoring povědomí veřejnosti o alternativních trestech a sbírání podnětů pro zlepšení jejich právní úpravy.

1. Probační a mediační služba

Probační a mediační služba je v České republice poměrně novou institucí, která dnes již zastává své pevné místo v trestní politice. V systému trestní justice je probační a mediační služba nazývána multi-disciplinární profesí, protínají se zde totiž dva obory, trestní právo spolu se sociální prací, a dochází tak k účelné kooperaci.¹

„Probační a mediační služba je organizační složkou státu a účetní jednotkou.“²

1.1 Pojem probace a mediace

1.1.1 Probace

Slovo „*probace*“ pochází z latinského „*probāre*“, což v překladu znamená zkoušet, ověřovat, dohlížet.³ Překlad tak poměrně jasně vystihuje pracovní náplň probačního úředníka. Musíme si ale uvědomit, že se zde nejedná pouze o kontrolu obviněného, která se děje formou dohledu u uložených alternativních trestů, nebo sledováním podmínečně propuštěného ve zkušební době, ale probační úředník také poskytuje poradenství, popř. odkazuje na jiné instituce, které by mohly klientovi pomoci.

Zákon č.257/2000 Sb. nám jasně definuje pojmy probace a mediace z hlediska užívání v trestním právu:

---

¹ O PMS. *Probační a mediační služba České republiky* [online]. [cit. 2014-02-20]. Dostupné z: WWW: <<https://www.pmscr.cz/o-pms/>>

² Zákon č.257/2000 Sb. *O Probační a mediační službě*, [online]. [cit. 2015-02-03]. Dostupné z: WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-257>>

³ ŠTERN, Pavel. OUŘEDNÍČKOVÁ, Lenka. DOUBRAVOVÁ, Dagmar. (eds.) *Probace a mediace, Možnosti řešení trestných činů*, Praha: Portál, 2010, s. 71

„Probací se pro účely tohoto zákona rozumí organizování a vykonávání dohledu nad obviněným, obžalovaným nebo odsouzeným (dále jen "obviněný"), kontrola výkonu trestů nespojených s odnětím svobody, včetně uložených povinností a omezení, sledování chování odsouzeného ve zkušební době podmíněného propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, dále individuální pomoc obviněnému a působení na něj, aby vedl řádný život, vyhověl soudem nebo státním zástupcem uloženým podmínkám, a tím došlo k obnově narušených právních i společenských vztahů.“⁴

Probační dohled probíhá formou osobních konzultací probačního úředníka s klientem.⁵

1.1.2 Mediace

Slovo „mediace“ pochází z latinského „mediare“, což v doslovném překladu znamená „být uprostřed“ do češtiny pak pojem překládáme jako zprostředkování.⁶ I tady nám překlad poměrně jasně definuje podstatu práce tzv. mediátora, tj. člověk, který zprostředkovává smírná řešení, která jsou vystavěná na kompromisech z obou zúčastněných stran.

„Mediací se pro účely tohoto zákona rozumí mimosoudní zprostředkování za účelem řešení sporu mezi obviněným a poškozeným a činnost směřující k urovnání konfliktního

---

⁴ Zákon č.257/2000 Sb. *O Probační a mediační službě*, [online]. [cit. 2015-01-12]. Dostupné z: WWW: < <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-257>>

⁵ Tamtéž, [cit. 2015-01-13]

⁶ SCS.ABZ.CZ, *Slovník cizích slov*, [online]. [cit.2015-01-12]. Dostupné z: WWW: < <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/mediace>>

*stavu vykonávaná v souvislosti s trestním řízením. Mediaci lze provádět jen s výslovným souhlasem obviněného a poškozeného.*⁷

Mediace je zcela dobrovolnou záležitostí, je nabídnuta oběti i pachateli písemně, kdy ani jedna strana nemá povinnost na tuto nabídku probační a mediační služby reagovat. Rakouský Profesor Dr. Udo Jesionek na počátku vzniku tohoto projektu zastával názor, že právě díky dobrovolnosti, na které je mediace založena, o ni nebude zájem, a to hlavně z hlediska oběti. Avšak sám přiznává, že praxe této instituce ho překvapila a přesvědčila o opaku.⁸

1.2 Činnosti probační a mediační služby

K činností probační a mediační služby, jak už sám název napovídá, patří činnosti probační a mediační, které jsou již charakterizovány výše v bodě 1.1. V rámci výkonu těchto činností spolupracuje probační a mediační služba nejen se samotným obviněným, obžalovaným nebo odsouzeným a osobami z jejich bezprostředního okolí, ale i s orgány činnými v trestním řízení (soudy, Státní zastupitelství, ...) a dalšími subjekty, které například realizují resocializační programy.⁹

Najdeme zde dva typy činností probační a mediační služby, a tím je přípravné trestní řízení a řízení před soudem, kdy dochází k urovnání konfliktního stavu mezi pachatelem a obětí (mediaci), cílem je tedy připravit materiály pro soudce a státní zastupitele a již

---

⁷ Zákon č.257/2000 Sb. *O Probační a mediační službě*, [online]. [cit. 2015-01-12]. Dostupné z: WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-257>>

⁸ JESIONEK, Udo. in *Poslání a organizační struktura probační a mediační služby*, Mezinárodní diskuzní fórum, Praha: Tiskárna VV Praha Pankrác 1997, s. 22

⁹ MACHAČOVÁ, Irena. in *Sociální poradenství jako druh pomoci*, Sborník příspěvků z kolokvia konaného dne 2. 12. 2002 v Hradci Králové, Hradec Králové: Gaudeamus, 2003, s. 58

samotné vykonávací řízení – tedy organizace, výkon a kontrola už nařízených alternativních sankcí.¹⁰

1.3 Vývoj probační a mediační činnosti v ČR

Již koncem 60. let 20. století se v České republice objevují silné snahy o změny v tehdejší trestní politice, které úzce souvisí s agendou dnešní probační a mediační služby. Vznikaly zde diskuze o větším prosazení výchovně-vzdělávacích prvků v restorativní justici, které vyústily do sepsání otevřeného dopisu zaměstnanců Výzkumného ústavu kriminologického, a to v roce 1968 (Pražské jaro). Politická situace v tehdejší době ale nedovolila tyto záměry na zmodernizování trestní politiky realizovat. Vpád armád Varšavské smlouvy a následná normalizace ukončily veškeré snahy.

Po roce 1989 se začínají opět objevovat projekty, které již zřetelně připomínají obsah činností dnešní probační a mediační služby. Například v experimentu *Mimosoudní alternativa pro delikventní mládež (1991)* už mluvíme o principech odklonu v trestním řízení. V dalším důležitém projektu *Mimosoudní alternativa* již nacházíme revoluční myšlenku aktivního zapojení pachatele i oběti do samotného procesu. Pachatel dostává pravomoc podílet se na odstranění následků svých činů vůči oběti a oběť může již sama zasahovat do podmínek procesu samotného odškodnění. Zde se objevují samotné principy mediace.¹¹

Začátek 90. let 20. století tedy chápeme jako kolébku probačních a mediačních činností a alternativních opatření.

---

¹⁰ ŠTERN, Pavel. OUŘEDNÍČKOVÁ, Lenka. DOUBRAVOVÁ, Dagmar (eds.) *Probace a mediace, Možnosti řešení trestných činů*, Praha: Portál, 2010, s. 45

¹¹ Tamtéž, s. 51

V 90. letech jsme se nechali inspirovat hlavně rakouským, nizozemským a německým modelem, dnes čerpáme hlavně z praxe Kanady, Švýcarska a Velké Británie.

Koncept restorativní justice v rámci nového zákona o PMS pak přináší nový pohled na věc, nové otázky a nové ideje, kdy dochází k deklaraci tří základních cílů samotné PMS, tedy **integraci pachatele, podporu/participaci poškozeného a ochranu společnosti**.¹²

*„Probační a mediační služba ČR byla založena na základě stejnojmenného zákona č. 257, který byl parlamentem přijat v roce 2000 a v účinnost vstoupil k 1. 1. 2001.“*¹³

---

¹² Srov. ŠTERN, Pavel., OUŘEDNÍČKOVÁ Lenka., DOUBRAVOVÁ, Dagmar. (eds.); *Probace a mediace, Možnosti řešení trestných činů*, Praha: Portál, 2010, s. 8 – 13

¹³ Tamtéž, s. 6

2. Základní pojmy v trestní justici

V této kapitole si vysvětlíme základní pojmy, které se vyskytují v trestním právu a souvisejí s hlavním tématem práce, tedy s trestem domácího vězení.

2.1 Trest

Podle slovníku spisovné češtiny, je trest „uložená újma za provinění, odplata“.¹⁴ Trest tedy chápeme jako reakci na naše provinění proti obecně platným normám, zákonům, morálnímu chování apod.

Trest může mít jak právní tak i mimoprávní povahu. Pokud hovoříme o mimoprávní povaze, myslíme tím morální a etické odsouzení ostatních například odsouzení našeho jednání veřejností.¹⁵

Porušujeme-li hodnoty, ať už zdraví člověka nebo pravidla spravedlivé soutěže v oblasti ekonomického fungování společnosti aj., které jsou obsaženy v trestním právu a jsou chráněny státem, následuje trest neboli sankce za naplnění skutkové podstaty trestného činu.¹⁶ V tomto případě již hovoříme o trestném činu právní povahy.

---

¹⁴ Akademie věd České republiky; *Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost*, Praha: Academia 2012, s. 454

¹⁵Srov. E-PRAVO. *e-pravo* [online]. [cit. 2015-03-09]. Dostupné z: WWW: <<http://www.epravo.cz/top/clanky/ucel-trestu-89770.html> />

¹⁶ ČERNÍKOVÁ, Vratislava. *Sociální ochrana terciární prevence, její možnosti a limity*. Plzeň: Nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2008. s. 24.

2.2 Účel trestu

Každý trest má svůj účel, kterých může být u jednoho trestu i několik. Jiří Jelínek je ve své knize pojmenoval následovně¹⁷:

- 1) Ochrannářský efekt = chránit společnost před pachateli trestných činů.
- 2) Zábranný efekt = zabránění odsouzenému v další páchání trestné činnosti.
- 3) Vychovatelský efekt = vychovávat odsouzeného k řádnému životu.
- 4) Preventivní efekt = výchovně působit na ostatní členy společnosti.

Účelem trestu v právním slova smyslu je dosáhnout takového stavu, kdy je chráněna společnost a kdy dochází ke změně v chování delikventa takovým způsobem, který je adekvátní situaci.¹⁸

2.3 Trestný čin

Trestným činem se rozumí protiprávní čin, který trestní zákoník č. 40/2009 Sb. definuje jako trestný a který vykazuje znaky uvedené v zákoně. (§ 13 TZ)

Trestné činy dělíme do tří skupin¹⁹:

---

¹⁷ JELÍNEK, Jiří, a kol., *Trestní právo hmotné*, Praha: Leges 2014 s. 126

¹⁸ ČERNÍKOVÁ, Vratislava. *Sociální ochrana terciární prevence, její možnosti a limity*. Plzeň: Nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2008. s. 182-189

¹⁹ JELÍNEK, Jiří, *Trestní právo hmotné*, Praha: Leges 2014, s. 43

2.3.1 Přechin

Přechiny jsou všechny nedbalostní trestné činy a ty úmyslné trestné činy, kde je stanoven trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let. (§ 14 TZ)

2.3.2 Zločin

Zločiny jsou všechny trestné činy, které nejsou podle trestního zákona přechiny. (§ 14 TZ)

2.3.3 Zvlášť závažný trestný čin

Zvlášť závažnými zločiny jsou ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně deset let. (§ 14 TZ)

3. Alternativní tresty v ČR

V této kapitole se budeme zabývat alternativními tresty, ale abychom dokázali pochopit jejich podrobnější charakteristiky, budeme si nejprve definovat pojem jako takový.

Alternativa jak ji definuje slovník spisovné češtiny je „jedna ze dvou nebo více možností“²⁰. V kontextu slovního spojení *alternativní trest* tedy rozumíme trest, který je realizován v jiné možné a adekvátní formě výkonu.

Výklad slova trest je již popsán výše v kapitole druhé. (2.1.)

*Systém alternativních opatření můžeme vymezit jako souhrn institutů, jejichž primárním účelem je nahrazování nepodmíněného trestu odnětí svobody, jejich uspořádání a vzájemné vztahy mezi nimi.*²¹

Podle mezinárodních dokumentů OSN a Rady Evropy se „*alternativním trestem rozumí trest nespojený s odnětím svobody, který je soudce oprávněn použít v případech, ve kterých by jinak pachatel byl odsouzen k trestu odnětí svobody*“.²²

3.1 Význam ukládání alternativních trestů

Trestní systém v České republice definuje jako nejzávažnější trest - **trest odnětí svobody**.²³ V podkapitole *Účel trestu* této práce jsme si vysvětlili, co by mělo být

---

²⁰ Akademie věd České republiky; *Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost*, Praha: Academia 2012, s. 18

²¹ Srov. ŠČERBA, Filip. *Alternativní tresty a opatření v nové právní úpravě*, Praha: Leges, 2011. s. 30

²² Srov. KARABEC, Zdeněk. *Restorativní justice: Sborník příspěvků a dokumentů*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2003. s. 14

²³ Srov. NAVRÁTILOVÁ, Jana; *Výjimečný trest*, Praha: Leges s.r.o. 2010, s. 57

výsledkem absolvování ať už jakéhokoli typu trestu – ochrana společnosti, zabránění odsouzenému v recidivě, vedení odsouzeného k řádnému životu a výchovné působení na ostatní členy společnosti.

Je otázkou, zda trest odnětí svobody splňuje výše uvedené účely. Z tabulky *Podíl recidivistů na stíhaných osobách v ČR v letech 1997 - 2010*²⁴ je zřejmé, že po absolvování trestu odnětí svobody se schyluje poměrně často k pachatelově recidivě. Právě proto dochází ke vzniku jiných – *alternativních* - trestů, ve snaze dosáhnout naplnění účelů trestu v co největší možné míře.

3.1.1 Negativa ukládání trestu odnětí svobody

Dalším argumentem, proč se v mnohých případech dává přednost uložení některého z alternativních trestů před trestem odnětí svobody, jsou jeho negativní dopady. Vyjmenujeme si alespoň některé:²⁵

- V místě výkonu trestu se pachatel setkává s osobami s větší či menší poruchovostí chování.
- Dochází k tzv. *prizonizaci*, což definujeme jako přijetí subkultury uvězněným a jeho „přiučení se“ kriminalitě.
- Zpřetrhání pozitivních sociálních vazeb s prostředím rodiny, přátel, práce, zájmů, které odsouzený po výkonu trestu jen velmi těžce znovu navazuje.

---

²⁴ Srov. MAREŠOVÁ, Alena, BLATNÍKOVÁ, Šárka, KOTULAN Petr, MARTINKOVÁ Milada, ŠTĚCHOVÁ Markéta, TAMCHYNA Miroslav. *Kriminální recidiva a recidivisté*, Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2011, s. 46

²⁵ Srov. ČERNÍKOVÁ, Vratislava. *Sociální ochrana terciární prevence, její možnosti a limity*. Plzeň: Nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2008. s. 183

- Stigmatizace česky nálepkování značkou kriminálního je častým jevem, který po výkonu trestu delikvent jen těžko změní.
- Vznik heteronomní morálky je dalším negativním důsledkem trestu odnětí svobody.

3.1.2 Pozitiva ukládání alternativních trestů

Do protikladu k negativům trestu odnětí svobody můžeme postavit pozitiva, která přináší ukládání alternativních sankcí. Uvedme si alespoň některá:²⁶

- Nedochozí k zprůtrhání pozitivních vazeb delikventa se sociálním prostředím, ve kterém žije.
- Alternativní tresty jsou nástrojem hlubší individualizace ve volbě uložení konkrétního trestu konkrétnímu pachateli
- Díky tomu, že se pachatel nezdržuje v prostředí vězení, předcházíme negativnímu jevu, který je uvedený v předchozí podkapitole – k *prizonizaci*.
- Neopomenutelnou výhodou alternativních sankcí je nesporně i ušetření nákladů spojených s trestem odnětí svobody.

3.2 Důvody vzniku alternativních sankcí

V poslední třetině 20. století můžeme sledovat nárůst kriminality, který způsobil přehlcení složek, kterých se kriminalita úzce dotýká, tedy soudů, policie a samozřejmě

---

²⁶ Srov. ČERNÍKOVÁ, Vratislava. *Sociální ochrana terciární prevence, její možnosti a limity*. Plzeň: Nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2008. s. 185

vězeňství. V letech 1980-1990 začala jednání OSN, která se týkala jak prevence kriminality, tak i jejího řešení, které by nepřepřelňovalo už tak plné věznic.²⁷

Nejen Česká republika, ale i ostatní členské státy OSN začaly přezkoumávat svoji represivní politiku, která konkrétně v ČR byla často používána ve formě nepodmíněného trestu odnětí svobody s nákladným a zdlouhavým trestním řízením.²⁸

Začalo se více mluvit o nežádoucích účincích trestu odnětí svobody ve vztahu k časté recidivitě delikventa, jak již je uvedeno v předchozích kapitolkách. Také již zmíněná ekonomická náročnost trestu odnětí svobody začala být prudkým impulzem pro hledání dalších možných řešení typu trestu.

Současná úroveň poznání sociálních věd nám přináší nový pohled na jednání s pachatelem. Vyzdvihuje individuální zacházení a přístup ke konkrétnímu deviantovi s důrazem na důležitost včasného zásahu do chování jedince, tedy okamžiku, kdy se dá na pachatelovo chování působit sociálně výchovně, sociální rehabilitací a aktivizací pozitivních stránek a schopností jedince, s větší pravděpodobností pozitivního výsledku.²⁹

V tomto okamžiku je také důležité nechat pachatele i oběť vyjádřit se a popř. rozhodnout o typu kompenzace – ať už ve formě alternativního trestu, finanční

---

²⁷ Srov. ČERNÍKOVÁ, Vratislava. *Sociální ochrana terciární prevence, její možnosti a limity*. Plzeň: Nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2008. s. 185

²⁸ Srov. ZEMAN, Petr. *Zkrácené formy trestního řízení - možnosti a limity*, Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci 2013, s. 10

²⁹ Srov. ČERNÍKOVÁ, Vratislava. *Sociální ochrana terciární prevence, její možnosti a limity*. Plzeň: Nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2008. s. 185-186

kompenzace apod. Tato forma diskuze se nazývá mediací, jak je již popsáno v první kapitole této práce.³⁰

Restorativní justice pracuje s pachatelem stejně tak jako s obětí. Jejím výstupem je urovnání vztahů všech, kterých se pachatelův čin týká.

3.3 Druhy alternativních trestů a jejich základní charakteristika dle trestního zákona

Výčet druhů trestů přináší § 52 TZ, tedy všechny tyto tresty najdeme přesně definované v zákoně č.40/2009 Sb. Trestního zákoníku, z něhož také cituji:

a) Trest domácího vězení

Bude podrobně rozebrán v následujících kapitolách.

b) Trest obecně prospěšných prací (§ 62 TZ)

„Je nejčastěji ukládaným alternativním trestem v České republice.“³¹ Podstatou tohoto trestu je možnost odčinit své trestné jednání aktivitou přinášející prospěch veřejnosti.

Trest obecně prospěšných prací může být uložen ve výměře od 50 do 300 hodin. Jako samostatný trest může být trest obecně prospěšných prací uložen, jestliže vzhledem k povaze a závažnosti spáchaného přečinu a osobě a poměrům pachatele uložení jiného trestu není třeba.

---

³⁰ Srov. ČERNÍKOVÁ, Vratislava. *Sociální ochrana terciární prevence, její možnosti a limity*. Plzeň: Nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2008. s. 186

³¹ O PMS. *Probační a mediální služba České republiky* [online]. [cit. 2015-01-14]. Dostupné z: WWW: <<https://www.pmscr.cz/obecne-prospesne-prace/>>

c) Trest propadnutí majetku (§ 66 TZ)

Soud může vzhledem k okolnostem spáchaného trestného činu a poměrům pachatele uložit trest propadnutí majetku, odsuzuje-li pachatele k výjimečnému trestu anebo odsuzuje-li jej za zvlášť závažný zločin, jímž pachatel pro sebe nebo pro jiného získal nebo se snažil získat majetkový prospěch.

d) Peněžitý trest (§ 67 TZ)

Peněžitý trest může soud uložit, jestliže pachatel pro sebe nebo pro jiného úmyslným trestným činem získal nebo se snažil získat majetkový prospěch.

Tento trest se ukládá v denních sazbách a činí nejméně 20 a nejvíce 730 celých denních sazeb. Denní sazba činí nejméně 100 Kč a nejvíce 50 000 Kč.

e) Trest propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty (§ 70 TZ)

Soud může uložit trest propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty,

- a) které bylo užito k spáchání trestného činu,
- b) která byla k spáchání trestného činu určena,
- c) kterou pachatel získal trestným činem nebo jako odměnu za něj, nebo
- d) kterou pachatel, byť jen zčásti, nabyl za věc nebo jinou majetkovou hodnotu uvedenou pod písmenem c), pokud hodnota věci nebo jiné majetkové hodnoty uvedené pod písmenem c) není ve vztahu k hodnotě nabyté věci nebo jiné majetkové hodnoty zanedbatelná.

Propadlá věc nebo jiná majetková hodnota náleží státu.

f) Zákaz činnosti (§ 73 TZ)

Soud může uložit trest zákazu činnosti na jeden rok až deset let, dopustil-li se pachatel trestného činu v souvislosti s touto činností

g) Zákaz pobytu (§ 75 TZ)

Soud může uložit trest zákazu pobytu na jeden rok až deset let za úmyslný trestný čin, vyžaduje-li to se zřetelem na dosavadní způsob života pachatele a místo spáchání činu ochrana veřejného pořádku, rodiny, zdraví, mravnosti nebo majetku; trest zákazu pobytu se nesmí vztahovat na místo nebo obvod, v němž má pachatel trvalý pobyt.

h) Zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce (§76 TZ)

Soud může uložit trest zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce až na deset let, dopustil-li se pachatel úmyslného trestného činu v souvislosti s návštěvou takové akce.

i) Ztráta čestných titulů nebo vyznamenání (§78 TZ)

Soud může uložit trest ztráty čestných titulů nebo vyznamenání, odsuzuje-li pachatele za úmyslný trestný čin spáchaný ze zvlášť zavrženíhodné pohnutky k nepodmíněnému trestu odnětí svobody nejméně na dvě léta.

j) Ztráta vojenské hodnosti (§79 TZ)

Soud může uložit trest ztráty vojenské hodnosti, odsuzuje-li pachatele za úmyslný trestný čin spáchaný ze zvlášť zavrženíhodné pohnutky k nepodmíněnému trestu odnětí svobody nejméně na dvě léta.

k) Vyhoštění (§80 TZ)

Soud může uložit pachateli, který není občanem České republiky. S přihlédnutím k povaze a závažnosti spáchaného trestného činu, možností nápravy a poměrům

pachatele a ke stupni ohrožení bezpečnosti lidí, majetku nebo jiného obecného zájmu může soud uložit trest vyhoštění ve výměře od jednoho roku do deseti let, anebo na dobu neurčitou.

Trest ztráty čestných titulů a vyznamenání a Trest ztráty vojenské hodnosti lze uložit pouze jen vedle nepodmíněného trestu odnětí svobody, přesto se tyto dva typy trestů řadí mezi alternativní tresty, protože samy o sobě nemají za důsledek omezení osobní svobody pachatele.³²

---

³² Srov. ŠČERBA, Filip. *Alternativní tresty a opatření v nové právní úpravě*, Praha: Leges, 2011. s. 57

4. Trest domácího vězení

Trest domácího vězení je trestem, který je v našem trestním právu poměrně novou institucí. Byl zaveden s účinností k 1. 1. 2010. Definuje se jako trest, který znamená omezení osobní svobody, ale přesto nechává pachatele za stanovených podmínek na svobodě.³³ Pachatel tedy není vytržen z pozitivních sociálních vazeb, které má kolem sebe (rodina, přátelé, ...), a které mu umožňují snadněji se znovu zapojit do běžného fungování.

4.1 Ukládání trestu domácího vězení

Trest domácího vězení může soud uložit dospělým za spáchané přečiny, stejně jako mladistvým za jejich spáchaná provinění.³⁴

Tento trest smí soud uložit v maximálním rozsahu až na dvě léta. S pachatelem se sjednávají podmínky, které se zavazuje dodržovat po celou dobu trvání trestu. Pokud tyto sjednané podmínky poruší, může dojít k tzv. „přeměně“ trestu, a to za každý jeden nevykonaný den trestu domácího vězení na jeden den trestu odnětí svobody.³⁵

Trest domácího vězení je zpoplatněn a to částkou 50 Kč na jeden den výkonu trestu.³⁶

---

³³ Srov. O PMS. *Probační a mediační služba České republiky* [online]. [cit. 2015-03-08]. Dostupné z: WWW: < <https://www.pmscr.cz/trest-domaciho-vezeni/> >

³⁴ Srov. Štern, Pavel; *Metodický postup střediska PMS ČR v oblasti zajištění podkladů pro možnost uložení a výkon kontroly trestu domácího vězení (TDV)*, Probační a mediační služba ČR 2012, s. 1

³⁵ Srov. PMS, *Trest domácího vězení – Průvodce pro klienty PMS ČR*, brožurka, viz. Příloha 1 této práce

³⁶ REFORMA JUSTICE, *Ministerstvo spravedlnosti České republiky*, [online]. [cit.2015-03-14].

Dostupné z: WWW: < <http://www.reformajustice.cz/cz/trestni-zakonik/alternativni-tresty.html> >

4.2 Podmínky pro uložení trestu domácího vězení a fáze ukládání trestu

Než vůbec začneme uvažovat o samotném výkonu tohoto trestu, musíme se zamyslet nad tím, zda je vůbec možné a vhodné u „našeho“ pachatele trest domácího vězení uložit. Zvážit, zda konkrétní pachatel dokáže plnit podmínky trestu domácího vězení, a zda je na ně ochoten přistoupit. To znamená mimo jiné prošetřit osobní situaci obviněného, místo trvalého bydliště, zaměstnání, finanční situaci apod.

To vše prošetřuje probační a mediační služba pověřená pro tuto činnost soudem, kterému potom následně po dokončení šetření podá písemnou zprávu s doporučením, zda se pachatel jeví jako vhodný pro tento typ trestu.³⁷ Soudce přihlédne k této skutečnosti, ale nemusí rozhodnout v souladu s doporučením probační a mediační služby.

Rozlišujeme tři fáze práce probačních úředníků v souvislosti s ukládáním trestu domácího vězení.

4.2.1 Fáze přípravného řízení

Fáze přípravného řízení neboli *institut předběžného šetření* zahrnuje období možné spolupráce mezi probační a mediační službou a pachatelem ještě před rozhodnutím soudu o jeho vině a uložení trestu.³⁸

Je zde prostor pro zvážení, zda trest domácího vězení je vhodný/dostatečný v závislosti na závažnosti spáchaného přečinu pachatelem a taktéž v návaznosti na osobních poměrech pachatele. V rámci této fáze může probační úředník realizovat, pokud je to

---

³⁷ Viz. Příloha č.2; *Stanovisko PMS k možnosti uložení trestu domácího vězení*

³⁸ Srov. Štern, Pavel; *Metodický postup střediska PMS ČR v oblasti zajištění podkladů pro možnost uložení a výkon kontroly trestu domácího vězení (TDV)*, Probační a mediační služba ČR 2012, s. 1-2

vhodné, i mediaci mezi pachatelem a obětí, která může vést k dalším důležitým podmětům pro uvážení udělení trestu domácího vězení.

Toto šetření smí probíhat pouze za souhlasu pachatele se spoluprací s probační a mediační službou a v případě, kdy je toto splněno a šetření probační a mediační služby nebylo nařízeno soudem, musí být orgány činné v trestním řízení informovány o zapojení probační a mediační služby do případu.³⁹

Do této fáze patří úvodní konzultace s obviněným na středisku probační a mediační služby, návštěva v místě bydliště pachatele a zpracování stanoviska probační a mediační služby k možnosti uložení a výkonu trestu domácího vězení.⁴⁰

4.2.2 Fáze zjištění potřebných informací k uvážení nařízení trestu domácího vězení

Probační úředník v této fázi řízení zjišťuje potřebné informace pro soudní rozhodnutí o ustanovení počátku a místa výkonu trestu. Zde se vytváří prostor pro dialog s pachatelem, kdy mu probační úředník umožňuje uspořádat si své záležitosti ještě před nastoupením do výkonu trestu.

Důležitou součástí v tuto chvíli je poučení pachatele o všech jeho právech a povinnostech a seznámení s rolí, kterou bude v jeho případě zastupovat Probační a mediační služba České republiky. Obeznámit pachatele s namátkovými kontrolami,

---

³⁹ Srov. ŠTERN, Pavel; *Metodický postup střediska PMS ČR v oblasti zajištění podkladů pro možnost uložení a výkon kontroly trestu domácího vězení (TDV)*, Probační a mediační služba ČR 2012, s. 2

⁴⁰ Tamtéž, s. 2

kteřé budou probíhat po celou dobu trestu a vyhodnocení situace – zejména potenciálních rizik - probačním úředníkem.⁴¹

Stejně jako ve fázi přípravného řízení i zde probíhá osobní konzultace pracovníka s klientem, kdy se pracuje již s podepsaným slibem, kde se pachatel zavazuje plnit podmínky trestu domácího vězení. Během této konzultace se domluví termín schůzky s klientem v jeho místě bydliště, které se má stát prostorem pro trest domácího vězení. Při konzultaci v místě potenciálního výkonu trestu je kladen důraz na přítomnost všech členů domácnosti, aby i ti znali okolnosti trestu domácího vězení, hlavně pak existenci namátkových kontrol.

Po té probační úředník sepisuje zprávu, kam zahrne všechny získané informace, kterou předloží soudu jako součást podkladů Stanoviska PMS k uložení trestu domácího vězení, které je součástí této práce jako Příloha 2.⁴²

4.2.3 Fáze již ve výkonu trestu domácího vězení

a) Návštěva v místě výkonu trestu – namátková kontrola

Jedná se o zjištění, zda je odsouzený ve stanovenou dobu na stanoveném místě a dodržuje tak sjednané podmínky, s kterými souhlasil v okamžiku podpisu slibu. Probační úředník průběžně zjišťuje, zda uložený trest plní svůj účel a zda je tedy adekvátní v konkrétní situaci.

Namátkové kontroly mohou být kromě samotné kontroly odsouzeného spojeny i s konzultací, kdy se odsouzený dostaví na středisko probační a mediační služby po

---

⁴¹ Srov. ŠTERN, Pavel; *Metodický postup střediska PMS ČR v oblasti zajištění podkladů pro možnost uložení a výkon kontroly trestu domácího vězení (TDV)*, Probační a mediační služba ČR 2012, s. 3

⁴² Tamtéž, s. 3-4

dohodě s probačním úředníkem, kde je vhodný prostor a čas na případné dotazy a připomínky.⁴³

Návštěvy probačního úředníka jsou samozřejmě vykonávány v místě výkonu trestu domácího vězení nepravidelně a to tak, aby došlo k zachování hlavního smyslu *namátkové kontroly*. Pachatel tedy nemůže s jistotou předvídat, kdy bude návštěva provedena.

Samotnou četnost namátkových kontrol volí probační úředník na základě již získaných zkušeností s odsouzeným – na jeho vlastnostech, spolehlivosti, zodpovědnosti, závažnosti spáchaného trestného činu a v neposlední řadě i na základě současné situace probačního a mediačního střediska resp. jeho zatíženosti v návaznosti na další důležité povinnosti.⁴⁴ Nicméně osobní kontrolu v místě výkonu trestu domácího vězení musí probační úředník provést minimálně třikrát v jednom měsíci.⁴⁵

Namátková kontrola může probíhat kdykoli během stanovené doby pro výkon trestu, tedy i v nočních hodinách konkrétně od cca 20:00 do 05:00 hod. Pracovníci jsou vždy přítomni dva. Probační úředník má právo vstoupit na soukromý pozemek pachatele, nicméně je na něm, zda toto právo využije, nebo zda zkontroluje pachatele u vstupu do jeho obydli.⁴⁶

Kontrola ale může mít i formu tzv. vzdálené kontroly, tj. telefonickým rozhovorem, web kamerou apod.

---

⁴³ Srov. ŠTERN, Pavel; *Metodický postup střediska PMS ČR v oblasti zajištění podkladů pro možnost uložení a výkon kontroly trestu domácího vězení (TDV)*, Probační a mediační služba ČR 2012, s. 5

⁴⁴ Tamtéž, s. 6

⁴⁵ Tamtéž s. 6-7

⁴⁶ Tamtéž s. 7

Probační úředník zhotovuje o každé uskutečněné kontrole Záznam o namátkové kontrole viz. Příloha 3 této práce.

Pokud při namátkové kontrole není odsouzený v místě výkonu trestu domácího vězení přítomen, probační úředník zanechá na místě výzvu, aby ho odsouzený kontaktoval v určeném termínu a doložil důvod, proč porušil podmínky trestu.⁴⁷

b) Nedodržení sjednaných podmínek trestu domácího vězení

Odsouzený je poučený o tom, že musí každou předvídatelnou nepřítomnost v místě a době výkonu trestu ohlásit probačnímu úředníkovi předem. Pokud ovšem nastane situace, kterou odsouzený nemůže předvídat, např. odváží matku do nemocnice, musí taktéž nahlásit svoji nepřítomnost a to ihned, jak mu to daná situace dovolí.⁴⁸

Pokud ovšem odsouzený není v době výkonu trestu v místě výkonu trestu a nemá pro to dostatečný důvod, sepisuje probační úředník zprávu o porušení podmínek trestu domácího vězení a informuje soud a stejně tak i odsouzeného o tomto vykonaném postupu.

c) Provádění změny a ukončení v rámci trestu domácího vězení

O všech změnách týkajících se uložení trestu domácího vězení rozhoduje soud. Pokud probační úředník zjistí nějaké okolnosti, díky nimž by mělo dojít ať už k jakékoliv úpravě trestu domácího vězení, informuje soud, který dále rozhoduje.

Probační úředník ukončuje spolupráci s odsouzeným podáním závěrečné zprávy (Zpráva o průběhu výkonu trestu domácího vězení Příloha 4, této práce) soudu.

---

⁴⁷ Srov. ŠTERN, Pavel; *Metodický postup střediska PMS ČR v oblasti zajištění podkladů pro možnost uložení a výkon kontroly trestu domácího vězení (TDV)*, Probační a mediační služba ČR 2012, s. 8

⁴⁸ Tamtéž, s. 7

V této zprávě zhodnotí celý průběh trestu domácího vězení, jakým způsobem byly plněny povinnosti odsouzeného a jak probíhala spolupráce s probační a mediační službou apod.

Závěrečnou zprávu předává probační úředník nejen soudu, ale i odsouzenému, a zároveň kontaktuje i oběť, kterou obeznámí s ukončením trestu.⁴⁹

4.3 Povinnosti související s výkonem trestu domácího vězení

- Po celou dobu trestu je pachatel povinen se zdržovat na místě, které bylo určeno pro výkon trestu.
- Prvním krokem je dostavit se do příslušného spádového střediska probační a mediační služby, kde se dojednájí podmínky pro tento typ trestu. Pachatel se zavazuje spolupracovat s probačním úředníkem po celou dobu výkonu trestu domácího vězení.
- O jakýchkoli změnách v osobním životě musí pachatel informovat probačního úředníka a tím spolupracovat na vytváření podkladů pro příslušnou instituci. A to zejména proto, že určité změny mohou vést ke změně či přeměně trestu domácího vězení.
- Důležitou součástí slibu pachatele je umožnit probačnímu úředníkovi vstup do místa výkonu trestu – svého obydlí, ve většině případů do místa trvalého bydliště.
- Na středisko příslušné Probační a mediační služby České republiky se zavazuje pachatel přicházet na vyzvání tímto úřadem a také dokládat skutečnosti, které budou vyžadovány probačním úředníkem.

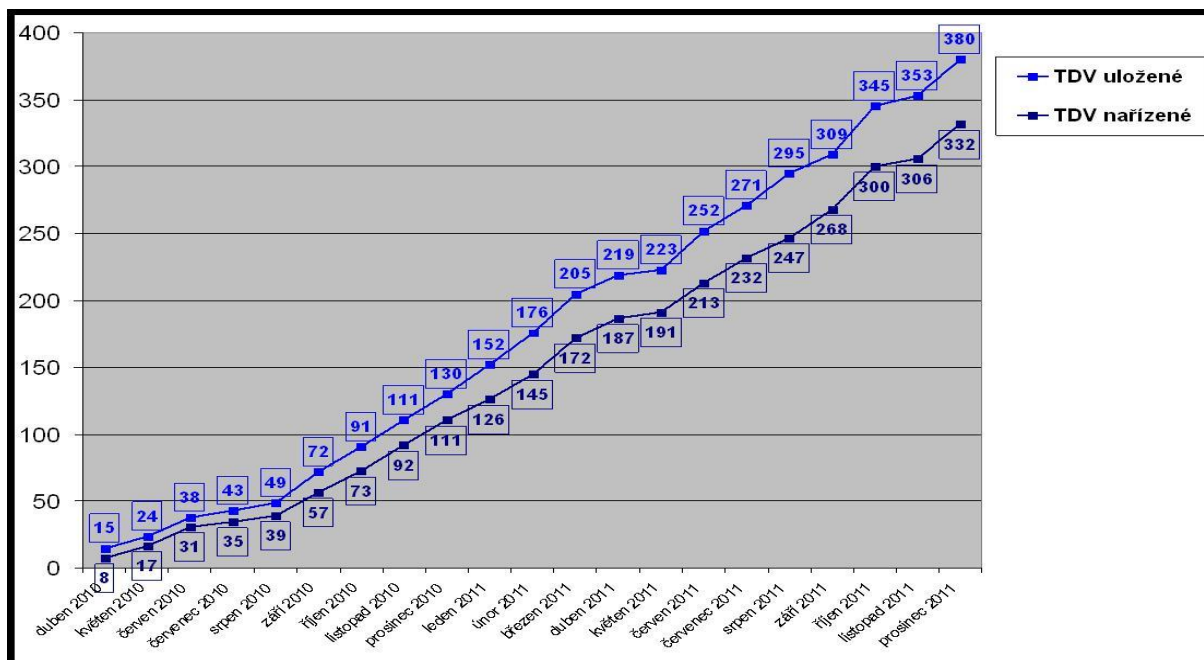
⁴⁹ Srov. ŠTERN, Pavel; *Metodický postup střediska PMS ČR v oblasti zajištění podkladů pro možnost uložení a výkon kontroly trestu domácího vězení (TDV)*, Probační a mediační služba ČR 2012, s. 7-10

- Pachatel se nesmí dopouštět žádné další trestné činnosti a musí dodržovat stanovené podmínky pro trest domácího vězení.
- Trest domácího vězení je zpoplatněn a to částkou 50 Kč na jeden den výkonu alternativního trestu domácího vězení. Pachatel se zavazuje toto řádně platit.⁵⁰

---

⁵⁰ PMS, *Trest domácího vězení – Průvodce pro klienty PMS ČR*, brožurka, viz. Příloha 1 této práce

4.4 Statistika ukládání trestu domácího vězení za první dva roky jeho existence

Graf 00: Monitoring od dubna 2010 do prosince 2011⁵¹

Od 1. 1. 2010, kdy byl trest domácího vězení zaveden, se rapidně zvedá křivka v počtu jeho ukládání. Za první rok existence tohoto trestu u nás v České republice se zvedl z pomyslné nuly na 130 uložených trestů domácího vězení, což je patrné z grafu výše. Za rok 2011 pak dosáhl téměř dvojnásobného počtu uložení. Dohromady za oba roky byl trest domácího vězení uložen 380 krát.

Dodnes počet ukládání trestu domácího vězení stoupá.

---

⁵¹BUCHTA, Jan. *Trest domácího vězení – hmotněprávní a procesně právní aspekty*, Bakalářská práce 2010, [online]. [cit.2015-03-18]. Dostupné z: WWW: <
http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:wkFyddjmQZQJ:https://is.muni.cz/th/256762/pravf_b/bakalarska_prace.txt+&cd=3&hl=cs&ct=clnk&gl=cz>

5. Kazuistika

Jako kazuistiku jsem použila případ z praxe, který skončil uložením trestu domácího vězení. Využila jsem zde podkladů, do kterých jsem mohla nahlížet v rámci mé praxe v Probační a mediační službě v Hradci Králové. Zaměnila jsem údaje včetně jména obviněného. Vybrala jsem pana Novotného, který neplatí výživné na své dvě děti. Za své protiprávní jednání byl odsouzen k trestu domácího vězení a to po dobu devíti měsíců.

Tuto kazuistiku jsem použila také jako podklad pro otázku číslo 20 výzkumné části mé bakalářské práce.

Zpráva policie České republiky

Žádost o součinnost

Slib obviněného k uložení trestu domácího vězení

Poučení o výkonu trestu domácího vězení

Trestní příkaz

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY

Krajské ředitelství policie Královéhradeckého kraje

Územní odbor

Oddělení obecné kriminality

Zborovská 1360, 516 01 Rychnov nad Kněžnou

Č. j. xxx / TČ xxx

Rychnov nad Kněžnou 3. února 2012

Probační a mediační služba ČR

Středisko Hradec Králové

Ignáta Hermana čp. 227/2

500 02 Hradec Králové

Obv. Michal Novotný, nar. Xxx – podnět k provedení úkonů směřujících k vytvoření podmínek pro rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání podle par. 307 tr. řádu

Dne 30. 01. 2012 bylo podle par. 160 odst. 1 trestního řádu zahájeno trestní stíhání obviněného:

Michal Novotný, nar. Xxx v Náchodě,

trvale bytem xxx

Adresa pro doručování – xxx

Pro přečin zanedbání povinné výživy podle par. 196 odst. 1, odst. 3 písm. b) trestního zákoníku,

Kterého se měl dopustit jednáním uvedeným v usnesení o zahájení trest. Stíhání ze dne 11. 01. 2012 pod čj. Xxx/ tč xxx.

Obviněný se k uvedenému činu doznal, je ochoten se dostavit na úřad PMS a uzavřít dohodu o úhradě dlužné částky na výživném a ucházet se případně o vyřízení věci postupem dle § 307 trestního řádu.

Okresní státní zastupitelství v Hradci Králové

adresa

1ZT 2/2012-12

V Hradci Králové dne 17. 2. 2012

Probační a mediační služba ČR

Středisko Hradec Králové

Adresa:

Obv. Michal Novotný, nar. Xxxxx – žádost o součinnost

Ve shora uvedené věci jsem dnešního dne podal u Okresního soudu v Hradci Králové obžalobu na obviněného:

Michal Novotný, nar. xxx v xxx, adresa, bytem u rodičů

Pro přečin zanedbání povinné výživy podle §196 odst. 1,3 písm. b) trestního zákoníku.

V této trestní věci přichází v úvahu trest domácího vězení.

Žádám Vás proto o provedení šetření a vypracování právy zaměřené na:

- možnosti výkonu tohoto alternativního trestu
- stanovisko obviněného
- jeho zdravotní způsobilost

- event. další důležité skutečnosti.

Současně zasílám pro Vaši potřebu fotokopii protokolu výslechu obviněného policejním orgánem a stejnopis obžaloby s tím, že obviněný Michal Novotný nebyl v minulosti potrestán trestem domácího vězení.

Zprávu zašlete v co nejkratším termínu zdejšímu okresnímu státnímu zastupitelství ke shora uvedené spisové značce a současně i zdejšímu okresnímu soudu.

Děkuji za Vaši spolupráci.

Slib obviněného k uložení trestu domácího vězení

Jméno a příjmení obviněného:

Nar.: xxx,

rodné číslo: xxx

Č. OP:

Trvale bytem: zdržuje se na adrese:

Zaměstnání:

Potvrzuji, že jsem byl probačním úředníkem poučen o podmínkách trestu domácího vězení a souhlasím s jeho **případným** uložení.

Prohlašuji, že k dnešnímu dni mi nejsou známy žádné skutečnosti, které by bránily ve výkonu trestu domácího vězení. Pokud mi tento trest bude rozhodnutím soudu uložen. Budu jej řádně vykonávat.

S l i b u j i, že se v soudem stanovené době v rámci výkonu trestu domácího vězení budu zdržovat v obydlí na adrese:

S l i b u j i, že při výkonu kontroly trestu domácího vězení poskytnu veškerou potřebnou součinnost, která spočívá zejména v:

- **umožnění kontroly mé přítomnosti v místě a době výkonu tohoto trestu probačním úředníkem,**
- **umožnění vstupu probačního úředníka do mého obydlí,**
- **plnění soudem uložených přiměřených omezení a povinností,**
- **hrazení způsobené škody.**

Po celou dobu výkonu trestu domácího vězení povedu řádný život a budu spolupracovat s úředníkem PMS ČR. Potvrzuji, že přílohou mého písemného slibu je také mnou podepsané „Poučení o výkonu trestu domácího vězení“.

.....

obviněný/á

Slib obviněného byl učiněn za přítomnosti úředníka PMS ČR (jméno, příjmení, podpis):

.....

POUČENÍ O VÝKONU TRESTU DOMÁCIHO VĚZENÍ

Klient (obviněný, odsouzený):

Datum narození:

Podle par. 60 odst. 3 trestního zákoníku trest domácího vězení (dále jen trest) spočívá ve Vší povinnosti zdržovat se v určeném obydlí v době stanovené v rozhodnutí soudu.

V rámci výkonu kontroly tohoto trestu jste povinen/na poskytnout probačnímu úředníkovi veškerou potřebnou součinnost, což znamená, že musíte:

- dodržovat stanovené podmínky domácího vězení a být osobně přítomen při namátkové kontrole,
- umožnit probačnímu úředníkovi provedení namátkové kontroly a vstup do Vašeho obydlí, kde trest nařízením soudu vykonáváte,
- oznámit neprodleně probačnímu úředníkovi skutečnosti, které Vám brání vykonávat uložený trest a tyto skutečnosti doložit,
- zdůvodnit a doložit Vaši nepřítomnost zjištěnou při namátkové kontrole trestu,
- plnit ***přiměřené povinnosti a dodržovat přiměřená omezení, pokud Vám byla soudem uložena***, včetně povinnosti náhrady škody, nákladů trestního řízení a nákladů trestu domácího vězení,
- osobně docházet na středisko PMS ve sjednaných termínech a udržovat dohodnutý kontakt s probačním úředníkem,
- informovat probačního úředníka o každé změně místa pobytu, aktuálním telefonním kontaktu, zaměstnání, příp. studijních poměrech a dokládat sdělené informace.

Probační úředník v rámci výkonu kontroly trestu domácího vězení:

- provádí namátkové kontroly Vaší přítomnosti v určeném obydlí a čase a vyhotovuje o tom písemný záznam,
- prověřuje důvody porušení trestu,
- informuje bezodkladně příslušný soud o Vašem porušení trestu,

- vykonává kontrolu toho, jak plníte soudem uložené přiměřené povinnosti a dodržujete přiměřená omezení a zda vedete řádný život,
- prověřuje, jak plníte své finanční závazky (hrazení škody, nákladů trestního řízení, nákladů trestu domácího vězení),
- vede s Vámi a dalšími osobami ve Vašem okolí osobní konzultace a vyhotovuje z nich písemný záznam a zprávy pro soud,
- opatřuje v souladu se zákonem o PMS a zákonem 101/2000 Sb. O ochraně osobních údajů, další potřebné informace o Vás z jiných zdrojů (např. od orgánů státní správy a samosprávy, orgánů činných v trestním řízení a jiných institucí), a to zejména pokud je sám nedoložíte.

Během výkonu trestu se můžete na probačního úředníka obracet s žádostí o spolupráci při řešení aktuálních obtížných situací, které mohou mít negativní vliv na průběh trestu.

V případě nedodržení zákonem stanovených podmínek pro výkon trestu domácího vězení soud rozhodne o výkonu celého náhradního nepodmíněného trestu odnětí svobody.

V Hradci Králové dne .....

.....

obviněný

.....

probační úředník

ČESKÁ REPUBLIKA

TRESTNÍ PŘÍKAZ

Samosoudce Okresního soudu v Rychnově nad Kněžnou vydal dne 7. 3. 2012 v Rychnově nad Kněžnou podle par.314e) odst.1tr.ř. následující *trestní příkaz*:

Obviněný

Michal Novotný,

nar. 14. 2. 1981 v Náchodě, trvale bytem na adrese Třebechovice pod Orebem, V Údolí 12., t. č. bytem u rodičů Třebechovice pod Orebem Karlova 23, zaměstnán u společnosti ČEZ, občan ČR,

je vinen, že

v době od 10. 6. do 30. 1. 2012, kdy převzal do vlastních rukou usnesení o zahájení trestního stíhání, v místě svého bydliště, v místě bydliště oprávněných osob ani nikde jinde jako otec úmyslně neplnil řádně a včas svoji zákonnou vyživovací povinnost přispívat na výživu svých nezletilých dětí Moniky Novotné, nar. 28. 8. 2002 a Kristýny Novotné nar. 13. 3. 2005, ačkoliv mu povinnost přispívat na jejich výživu ukládá ustanovení § 85 zákona o rodině a v konkrétní částce pak rozsudek Okresního soudu v Rychnově n. Kněžnou čj. OP 123/2007-12 ze dne 29. 1. 2008, který nabyl právní moci dne 21. 2. 2008, jímž opatrovnický soud schválil dohodu obou rodičů o tom, že otec bude přispívat na výživu nezletilé Moniky měsíčně částkou ve výši 2.000,- a na výživu nezletilé Kristýny měsíčně částkou ve výši 1.500,-Kč, vše splatné vždy do každého 25. dne v měsíc předem k rukám matky dětí Lucie Novotné, nar. 19. 9. 1978, bytem Hradec Králové, Pospíšilova čp. 123, přičemž v rozhodném období neuhradil ani jednu jedinou platbu výživného, byť v nějaké nižší částce, která by odpovídala jeho aktuálním příjmovým poměrům, ani se nepodílel na výchově a výživě svých nezletilých dětí

nějakým jiným náhradním způsobem, čímž zapříčinil celkový dluh na výživném ve výši **28.000,-Kč**, přičemž v rozhodné době si nezajistil žádné stálé zaměstnání, ačkoliv má středoškolské vzdělání s maturitou, řadu pracovních zkušeností z různých oborů z doby minulé a nemá žádné zdravotní omezení,

uvedeného jednání se dopustil, ačkoliv byl trestním příkazem Okresního soudu v Rychnově nad Kněžnou čj.2T 45/2010-67 ze dne 6. 8. 2010, který nabyl právní moci dne 2. 9. 2010, odsouzen pro spáchání přečinu zanedbání povinné výživy podle par.196/1 TZ, za což byl potrestán výchovným podmíněným trestem odnětí svobody v trvání 2měsíců, jehož výkon byl odložen na zkušební dobu v trvání 1roku, tedy do 2. 9. 2011, a dále pak byl trestním příkazem Okresního soudu v Rychnově nad Kněžnou čj. 23. 8. 2011, který nabyl právní moci dne 30. 9. 2011. odsouzen pro spáchání přečinu zanedbání povinné výživy podle par.196/1,3b) trestního zákoníku, za což byl potrestán alternativním trestem obecně prospěšných prací ve výměře 220hodin, který doposud neodpracoval,

tedy – úmyslně neplnil zákonnou povinnost vyživovat jiného po dobu delší než 4 měsíce a byl za takový čin v posledních třech letech souzen,

čímž spáchal

Přečin zanedbání povinné výživy podle par.196/1,3,b) TZ

a odsuzuje se:

Podle par. 196/3 TZ za použití par.60/1 a), b), 2, 3, 4 TZ Zákoníku s přihlédnutím k par. 314e/2b) trestního řádu k trestu domácího vězení v trvání devíti (9) měsíců, přičemž vzhledem k směnnému provozu zaměstnání je obviněný povinen zdržovat se v určitém obydlí

- v případě noční směny v době od 12:00 hod. do 19:00 hod., s tím, že v době od 8:00 hod. do 12:00hod. se povoluje obviněnému výkon trestu obecně prospěšných prací,

- v případě odpolední směny v době od 22:00 hod. do 11:00 hod.

včetně celého dne pracovního volna a pracovního klidu s výjimkou každé první soboty v měsíci do 18:00hodin.

Poučení: Proti tomuto trestnímu příkazu lze do osmi dnů od jeho doručení podat u zdejšího soudu odpor. Právo podat odpor náleží poškozenému. Pokud je odpor podán včas oprávněnou osobou, trestní příkaz se ruší a ve věci bude nařízeno hlavní líčení. Při projednání věci v hlavním líčení není samosoudce vázán právní kvalifikací ani druhem a výměrou trestu obsaženými v trestním příkaze. Nebude-li odpor řádně a včas podán, trestní příkaz se stane pravomocným a vykonatelným. V případě, že obviněný odpor nepodá, vzdává se tím práva na projednání věci v hlavním líčení.

V Rychnově nad Kněžnou dne 7. března 2012.

Metodická část

Impulzem pro tento výzkum mi byla má velmi podnětná praxe v Probační a mediační službě České republiky v Hradci Králové, která mi dala nahlédnout do problematiky trestu domácího vězení, který mě jako jeden z druhů alternativních trestů zaujal nejvíce.

6. Výzkum veřejného mínění

6.1 Cíl práce

V praktické části bakalářské práce jsem monitorovala povědomí veřejnosti o alternativních trestech a otevřenými otázkami jsem sbírala podněty společnosti pro zlepšení jejich právní úpravy. Cílem práce bylo poukázat na to, do jaké míry má veřejnost povědomí o samotné existenci alternativních trestů a agendě Probační a mediační služby České republiky. Jsou zde použity otázky, které zjišťují pocity veřejnosti k osobám, které byly ve výkonu trestu a to jak trestu odnětí svobody, tak některého z alternativních typů trestů. Těmito otázkami sleduji, v jaké míře dochází v české společnosti k stigmatizaci osob, které byly trestány. Za další důležitou otázku považuji otázku č. 23 dotazníku, která zjišťuje názor společnost na současnou prevenci před trestnými činy.

6.2 Metody výzkumu

Výzkumná práce zahrnuje metodu, kterou jsem použila pro získání určitých informací o alternativních trestech s důrazem na domácím vězení. Je to dotazník, klasická a nejčastěji používaná metoda k vyhodnocování určitých skutečností, názorů a postojů. Informace od respondentů jsou získávány písemně i elektronicky na předem vytvořeném formuláři. Potřeba zjištění velkého počtu názorů a postojů byla důvodem právě pro výběr dotazníku. Tuto metodu považuji ve své bakalářské práci za stěžejní.

6.3 Hypotézy

Před zahájením výzkumu jsem si určila základní tři hypotézy, které vycházely z mých dosavadních zkušeností a praxe v Probační a mediační službě ČR:

1. Agenda probační a mediační služby bude pro veřejnost spíše neznámou, většina nebude znát uvedené pojmy
2. Pocity se setkání s člověkem, který byl ve výkonu trestu, ať už jakéhokoli budou ponejvíce: nedůvěra, strach, nejistota.
3. Prevenci před pácháním trestných činů bude většina považovat za nedostatečnou.

Po dotazníkovém šetření jsem si mohla ověřit správnost svých hypotéz a to následovně:

1. Myslím, že podle získaných dat uvedených níže můžeme tuto hypotézu potvrdit jako pravdivou.
2. Hypotéza byla napůl pravdivá, pocity při setkání s člověkem, o kterém víme, že byl ve výkonu trestu odnětí svobody, jsou opravdu z 48% *nedůvěra, strach, nejistota* a převládají tak nad ostatními možnostmi. Ale u setkání s člověkem, o kterém víme, že byl ve výkonu trestu odnětí svobody, je tato odpověď volena jen z 18%! Nejvíce převládá odpověď *klid (udělám si na něj vlastní názor, vědomí této informace mě nijak neovlivní)* a to hned z 58%.
3. Tato hypotéza se potvrdila. Z 79% si respondenti myslí, že prevence před pácháním trestných činů je nedostatečná.

6.4 Dotazník

Dotazník obsahuje 20 otázek uzavřených a 6 otázek uzavřených. První čtyři otázky jsou osobní, ostatní otázky se týkají agendy Probační a mediační služby České republiky, alternativních trestů, výhradně pak trestu domácího vězení.

6.4.1 Výzkumný vzorek

Výzkum jsem prováděla mezi obyvateli České republiky. Dotazníky jsem rozeslala pomocí e-mailu a též rozdala v místě svého pracoviště a jeho okolí v papírové formě. Dotazníku se cíleně účastnila jedna třída jaroměřského gymnázia (Gymnázium a SOŠ Jaroměř) a někteří z pracovníků Městského úřadu Jaroměř. Další respondenti byli již vybírání zcela náhodně.

Náhodnost dotazovaných respondentů výzkumu, která je tak důležitá pro získání objektivních dat, byla zachována i při rozhodnutí oslovit ke spolupráci Gymnázium a SOŠ Jaroměř. Třidu ani ročník gymnázia jsem nevybírala já, nýbrž tamější pan ředitel. Ani pracovníky městského úřadu jsem nikterak nevytipovávala, dotazník obdrželi všichni, návratnost samotného dotazníku však byla poměrně nízká.

Výzkumu se účastnilo **celkem 108 respondentů**. Respondenti byli různého pohlaví, žen 61% a mužů 39%, různého věku a různého vzdělání.

6.4.2 Zpracování dat

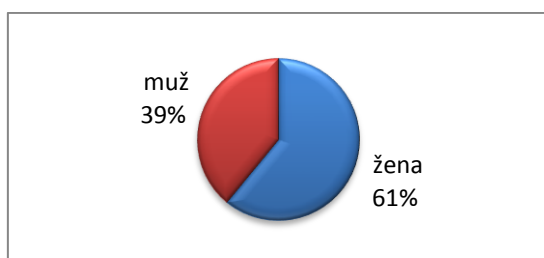
Samotný výzkum probíhal jeden týden. Respondenty jsem oslovila a požádala o vyplnění dotazníku s tím, že je anonymní a že poslouží jedině ve výzkumné části mé bakalářské práce. Vyhodnocování dotazníků nebylo nijak složité. Odpovědi z vyplněných dotazníků jsem zaznamenávala do formuláře, který jsem si předem vytvořila pro konečné vyhodnocení. Formulář obsahoval tytéž otázky a odpovědi jako dotazník.

6.4.3 Vyhodnocení výsledků výzkumu

Pro názornější vyhodnocení jsem zvolila formu grafů s komentářem, závěry otevřených otázek jsou opatřeny pouze komentářem bez grafického zobrazení.

1. Jakého jste pohlaví?

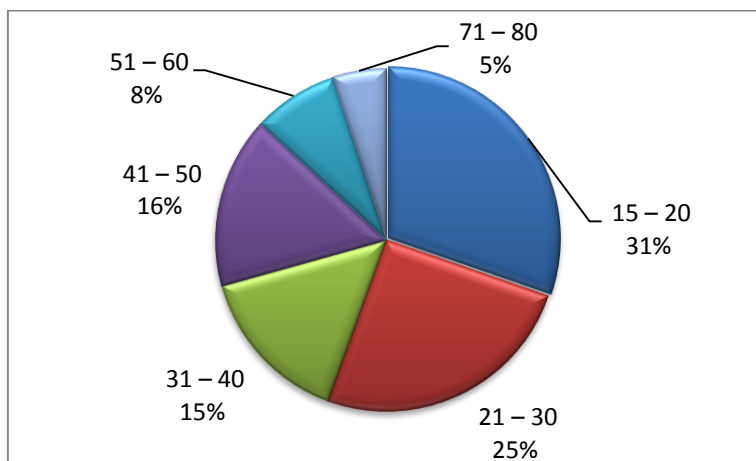
Výzkumného dotazníku se celkově zúčastnilo **108** respondentů, z toho **61% žen** a **39% mužů**.

Graf 1: Pohlaví respondentů

2. Kolik je Vám let?

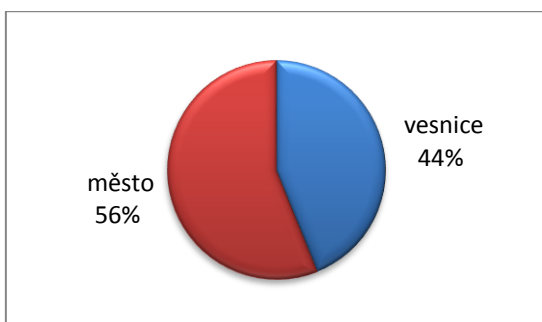
Výzkumného dotazníku se zúčastnilo **31%** respondentů ve věku 15-20let, **25%** respondentů ve věku 21-30let, **16%** respondentů ve věku 41-50let, **15%** respondentů ve věku 31-40let, **8%** respondentů ve věku 51-60let a **5%** resp. ve věku 71-80let.

Graf 2: Věk respondentů

3. Kde bydlíte?

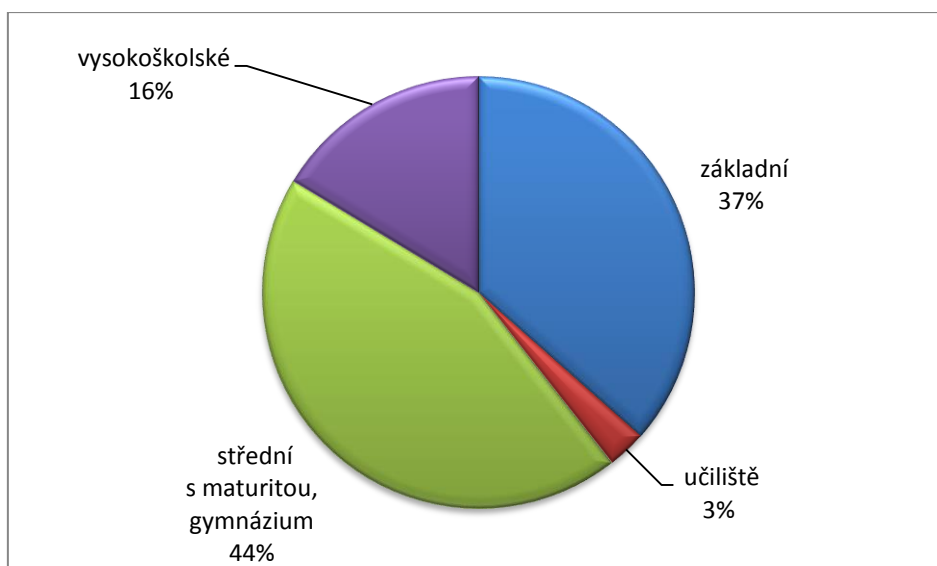
Ve městě bydlí **56%** respondentů dotazníku a na vesnici **44%** respondentů.

Graf 3: Bydliště respondentů

4. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

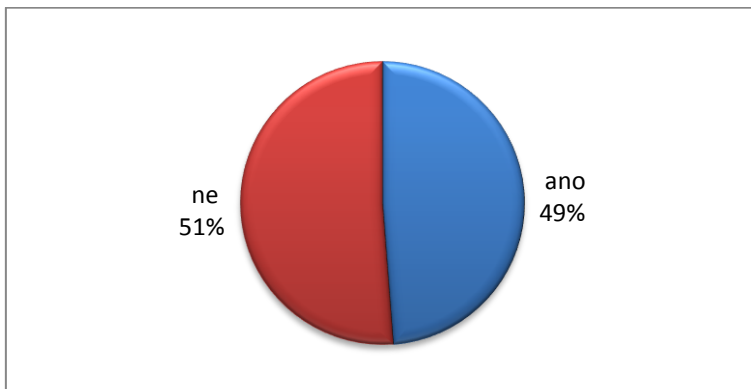
Největší část respondentů tvořili lidé se středním vzděláním a to **44%**, dále pak se základním vzděláním **37%**, vysokoškolským vzděláním **16%** a respondenti s výučním listem **3%** celého výzkumu.

Graf 4: Vzdělání respondentů

5. Zajímá Vás problematika trestního práva (ukládání trestů, typy trestů, alternativní tresty, trest domácího vězení apod.)?

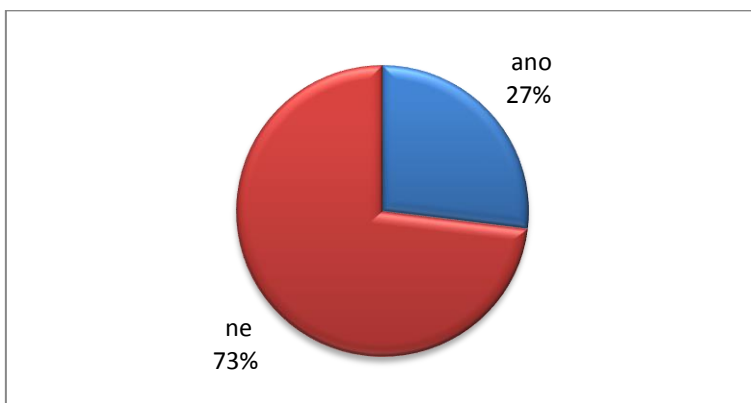
Tato otázka monitorovala zájem veřejnosti o trestní problematiku, **49%** respondentů se zajímá o tuto problematiku, **51%** respondentů ne.

Graf 5: Zájem respondentů o trestní problematiku

6. Víte, jakou činností se zabývá Probační a mediační služba České republiky?

Respondentů, kteří vědí, čím se zabývá Probační a mediační služba České republiky je **27%**, respondentů, kteří neznají činnost Probační a mediační služba České republiky je **73%**.

Graf 6: Agenda Probační a mediační služby ČR

7. Znáte pojem probace?

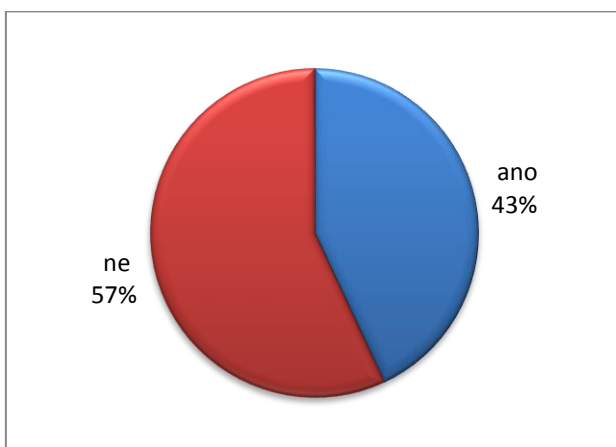
Na tuto otázku odpovědělo **69%** záporně (neznají pojem probace) a **31%** kladně (znají pojem probace).

Graf 7: Pojem probace

8. Znáte pojem mediace?

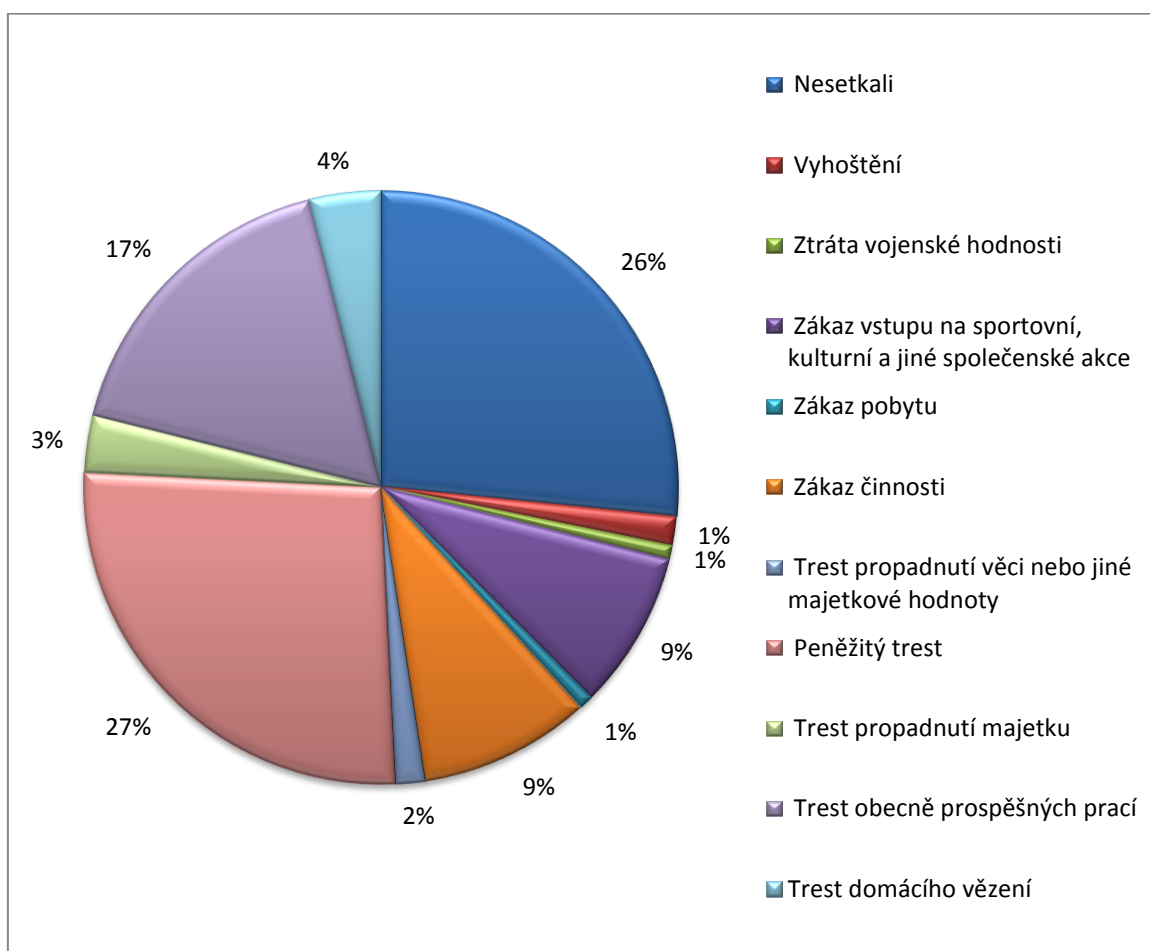
Na tuto otázku odpovědělo **57%** záporně (neznají pojem mediace) a **43%** kladně (znají pojem mediace).

Graf 8: Pojem mediace

9. Setkali jste se někdy s člověkem, který byl trestaný některými z následujících typů alternativních sankcí? Pokud ano, prosím, zaškrtněte jakými.

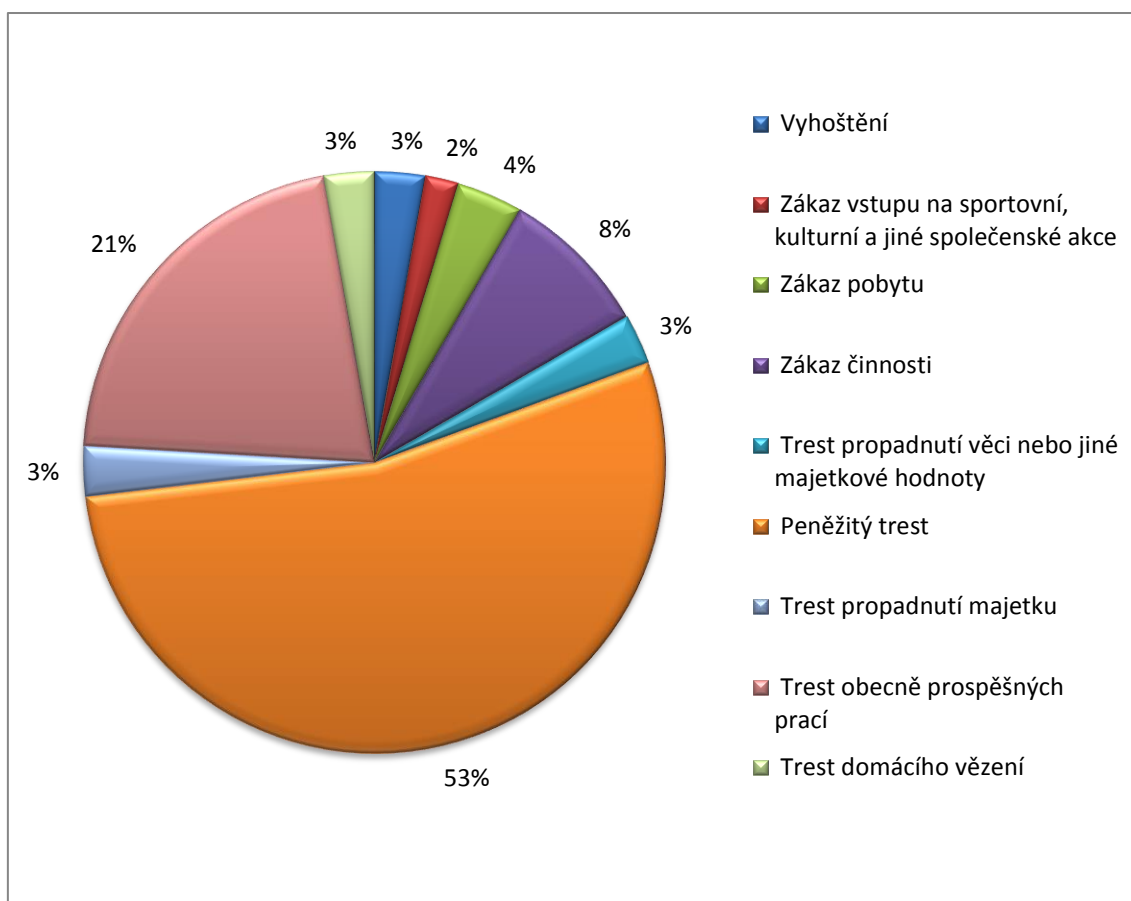
27% respondentů se setkala s člověkem trestaným peněžitým trestem, 26% respondentů se neseťkalo s člověkem trestaným jakýmkoli z alternativních trestů, 17% respondentů se setkala s člověkem trestaným trestem obecně prospěšných prací, 9% s trestem zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce a stejně tak i se zákazem činnosti, 4% respondentů se setkaly s člověkem trestaným trestem domácího vězení, 2% respondentů se setkaly s člověkem trestaným trestem propadnutí věci a 1% respondentů se setkalo s člověkem trestaným zákazem pobytu a stejně tak i ztrátou vojenské hodnosti.

Graf 9: Setkání s člověkem po výkonu některého alternativního trestu

10. Který z následujících alternativních trestů považujete za nejčastěji ukládaný?

53% respondentů považuje za nejčastěji ukládaný alternativní trest peněžitý trest, 21% respondentů pak trest obecně prospěšných prací, 8% respondentů trest zákazu činnosti, 4% respondentů trest zákazu pobytu, 3% respondentů trest vyhoštění, trest propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty a stejně tak i trest propadnutí majetku, 2% respondentů pak trest zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce.

Graf 10: Nejčastěji ukládaný trest

11. Jaké jsou podle Vašeho názoru klady trestu domácího vězení?

Nižší náklady

Humánní přístup

Člověk zůstává ve své rodině

„doma je doma“

Člověk se nedostane do vězeňského prostředí

Lacinější

Stát šetří peníze

Dotyčný může pracovat

Žádné

Téměř žádné klady, snad jen to, že by se dotyčný mohl naučit sebekázní

Odlehčení „nacpaných“ věznic

Člověku zůstává odpovědnost za sebe – starost o byt, stravu, příjem

Nemusíme je živit

12. Jaké jsou podle Vašeho názoru zápory trestu domácího vězení?

Velký pohyb na svobodě

Možnost ubližovat ostatním

Malá možnost kontroly pachatele

Příliš „měkký“ trest

Málo radikální trest, myslím, že nemá příliš velký efekt

Žádné mě nenapadají

Velké náklady do budoucna s pořízením elektronických náramků

Domácí prostředí může působit NE-nápravně!

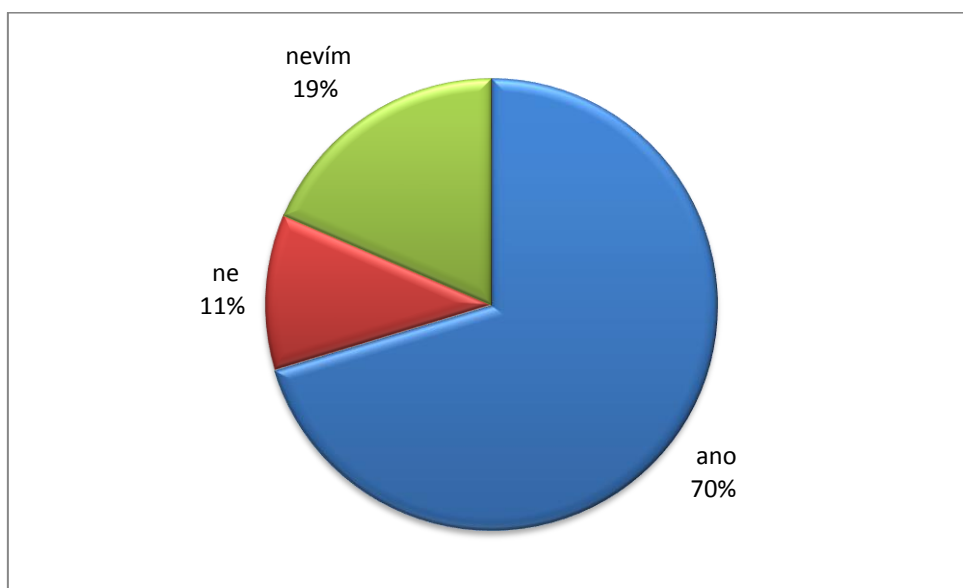
Neúčinnost

Nespolehlivost systému

Pachatel se nepoučí

13. V České republice nejsou zavedeny tzv. elektronické náramky, které jsou součástí elektronického sledovacího systému využívaného v rámci trestu domácího vězení v zahraničí. Jste pro zavedení těchto náramků u nás v ČR?

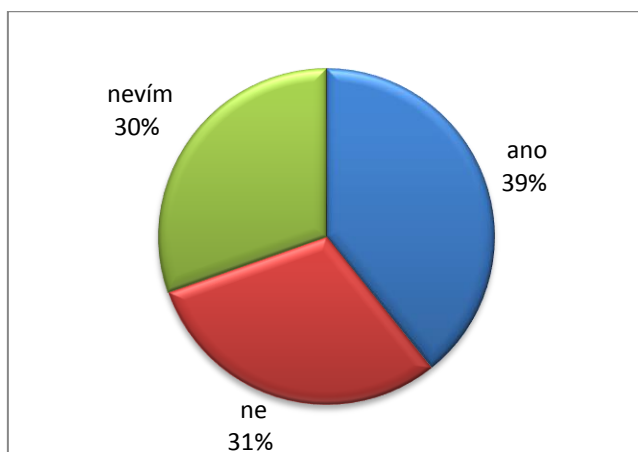
70% respondentů je pro zavedení elektronických náramků, **19%** zvolilo možnost „nevím“ a **11%** je proti zavedení elektronických náramků.

Graf 11: Elektronické náramky

14. Myslíte si, že pachatelé, kteří prošli nepodmíněným trestem odnětí svobody (vězením), mají větší sklon k recidivě (opakování trestného činu) než pachatelé po vykonání alternativního trestu?

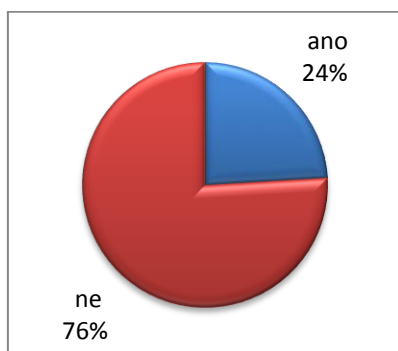
39% respondentů odpovědělo na tuto otázku kladně, tedy považují osoby, které prošli nepodmíněným trestem odnětí svobody za více náchylné k recidivě než osoby po vykonání některého z alternativních trestů, **31%** respondentů odpovědělo záporně a **30%** respondentů zvolilo možnost „nevím“.

Graf 12: Recidiva po vykonání nepodmíněného trestu odnětí svobody

15. Znáte pojem „prizonizace“?

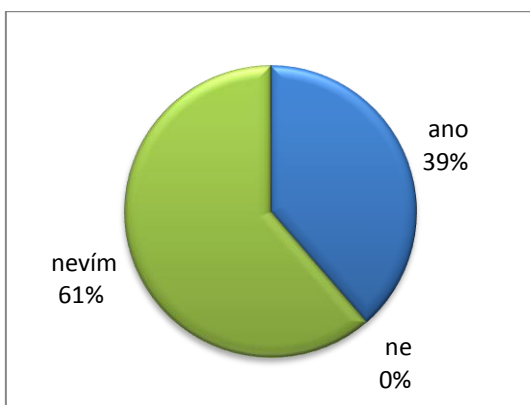
76% respondentů zná tento pojem, 24% respondentů ne.

Graf 13: Pojem prizonizace

15.1 Pokud ano, myslíte si, že k ní ve vězení dochází?

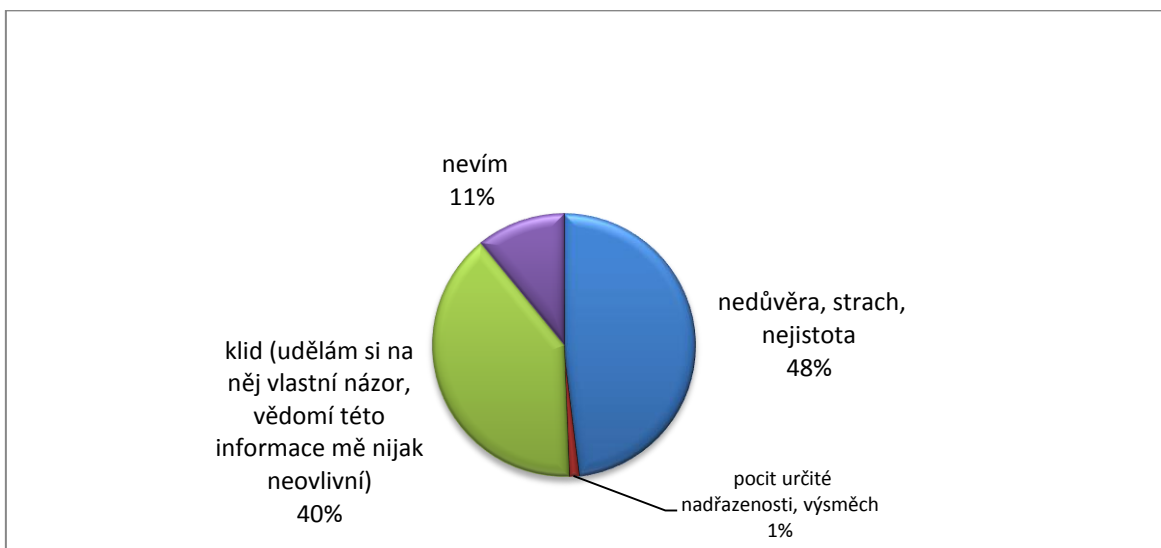
61% respondentů odpovědělo, že nevědí, zda ve věznicích k prizonizaci dochází, 39% respondentů odpovědělo, že k ní dochází.

Graf 14. : Prizonizace – upřesnění Grafu 13

16. Jaké by byly Vaše pocity při setkání s člověkem, o kterém víte, že byl ve výkonu trestu odnětí svobody?

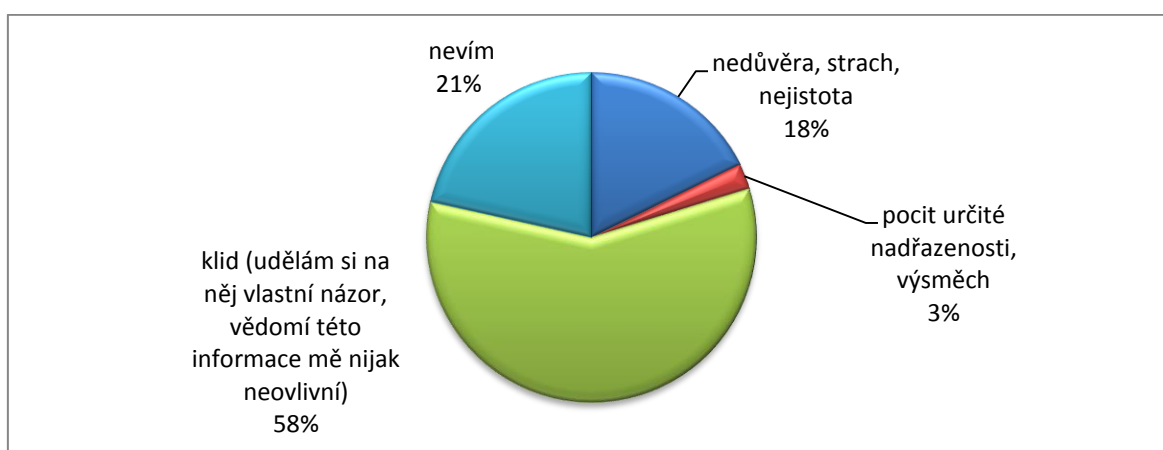
48% respondentů zvolilo možnost: nedůvěra, strach, nejistota; **40%** respondentů možnost: klid (udělám si na něj vlastní názor, vědomí této informace mě nijak neovlivní), **11%** respondentů volilo možnost „nevím“ a **1%** respondentů pak volilo pocit určité nadřazenosti, výsměch.

Graf 15: Pocity ze setkání/ trest odnětí svobody

17. Jaké by byly Vaše pocity při setkání s člověkem, o kterém víte, že byl ve výkonu některého z alternativních trestů?

58% klid (udělám si na něj vlastní názor, vědomí této informace mě nijak neovlivní); **21%** respondentů možnost: „nevím“, **18%** respondentů volilo možnost nedůvěra, strach, nejistota a **3%** respondentů pak volilo pocit určité nadřazenosti, výsměch.

Graf 16: Pocity ze setkání/ alternativní trest

18. Jaká jsou podle Vašeho názoru pozitiva alternativních trestů?

Individuální přístup

Přínos společnosti

Dotyčný se nepříučí dalším „špatnostem“ ve vězení

19. Jaká jsou podle Vašeho názoru negativa alternativních trestů?

Kritéria sledovatelnosti

Pro některé možná nedostatečně výchovný trest

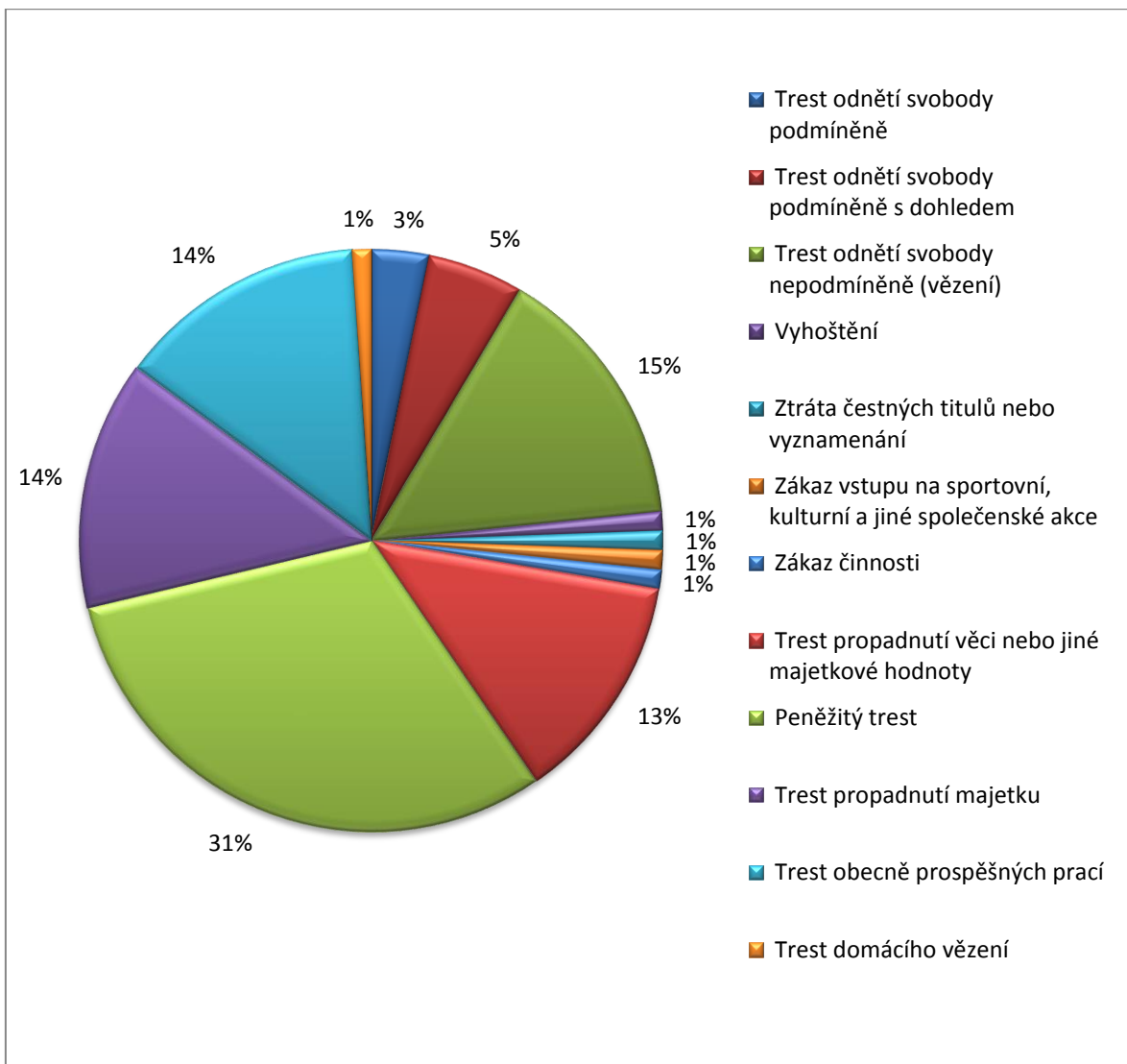
Mírný trest

Nejsou dořešené, jejich právní úprava je hrozná

Jsou málo ukládané

20. Jaký trest je podle Vašeho názoru přiměřeným pro p. Novotného, který neplatí již po dobu čtyř let výživné na své dvě dcery (10 let a 7 let), které mu bylo vyměřeno částkou 2 000,- a 1 500,- přičemž v posledních třech letech už byl za takovýto čin dříve souzen? (prosím, zaškrtněte jen jednu variantu)

31% respondentů odpovědělo peněžité trest, **15%** odpovědělo trest odnětí svobody nepodmíněně (vězení), **14%** trest propadnutí majetku a stejně tak i trest obecně prospěšných prací, **13%** trest propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty, **5%** trest odnětí svobody podmíněně s dohledem, **3%** zákaz činnosti a konečně **1%** zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce, vyhoštění, ztráta čestných titulů nebo vyznamenání, zákaz vstupu na sportovní kulturní a jiné společenské akce a stejně tak i zákaz činnosti.

Graf 17: Trest pro p. Novotného

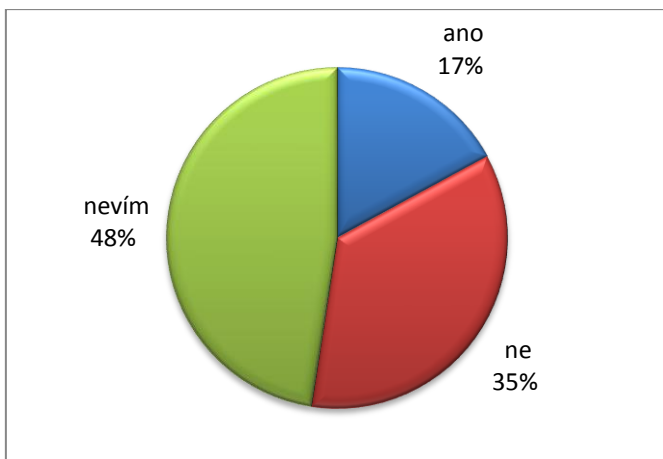
21. Myslíte si, že ve trestním právu dochází k tzv. „zdlouhavému soudnímu procesu“ popř. máte nějaký nápad, jak tento problém řešit?

89% respondentů na tuto otázku odpovědělo „ano“, **11%** respondentů odpovědělo „nevím“

Nápady na řešení: „převzít právní systém Ameriky“, „sankce soudům za nedodržení určité doby soudního procesu“, „snížení platu soudců při nedodržení“

22. Považujete současnou právní úpravu alternativních trestů za dostatečnou?

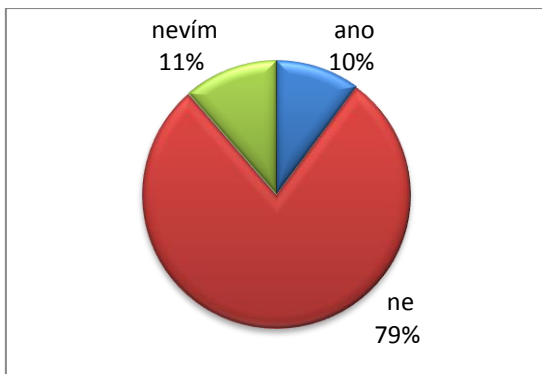
48% respondentů na tuto odpovědělo „nevím“, 35% považuje právní úpravu alternativních trestů za nedostatečnou a 17% považuje právní úpravu alternativních trestů za dostatečnou

Graf 18: Právní úprava alternativních trestů

23. Myslíte si, že je v současné době kladen dostatečný důraz na prevenci před páčáním trestných činů?

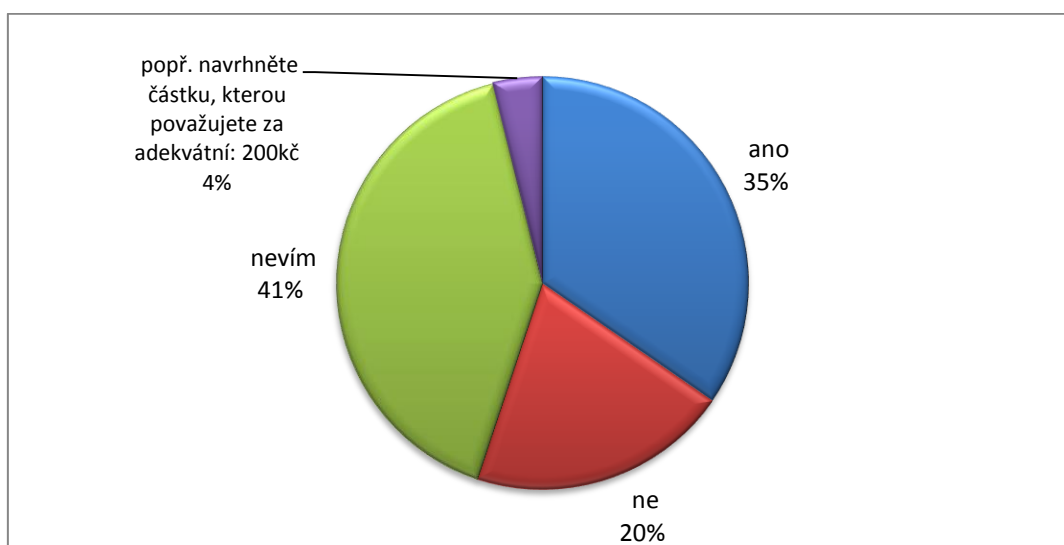
79% respondentů odpovědělo, že prevence před páčání trestných činů je nedostatečná, 11% respondentů zvolilo možnost „nevím“ a 10% respondentů považuje prevenci před páčáním trestných činů za dostatečnou.

Graf 19: Prevence trestných činů

24. Považujete za správné, že je trest domácího vězení zpoplatněn, a to částkou 50 Kč na jeden den výkonu trestu?

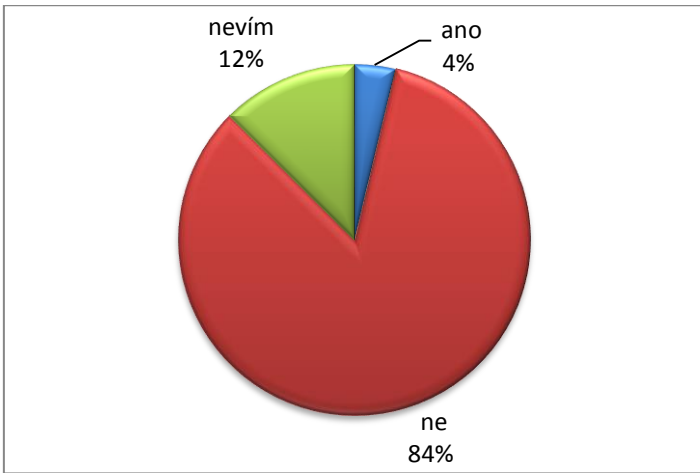
41% respondentů zvolilo možnost „nevím“, **35%** respondentů považuje zpoplatnění trestu domácího vězení za správné a danou částku 50 Kč za adekvátní, **20%** respondentů nepovažuje za správné zpoplatnění trestu domácího vězení a **4%** respondentů se shodli na ustanovení částky **200 Kč** za jeden den výkonu trestu.

Graf 20: Zpoplatnění trestu domácího vězení

25. Myslíte si, že je veřejnost dostatečně informovaná o problematice alternativních trestů?

84% respondentů si myslí, že veřejnost není dostatečně informovaná o problematice alternativních trestů, **12%** respondentů zvolilo možnost „nevím“ a **4%** respondentů si myslí, že veřejnost je dostatečně informovaná o problematice alternativních trestů

Graf 21: Informovanost veřejnosti

Závěr

Tématem bakalářské práce bylo Ukládání alternativních trestů v České republice se zvláštním zřetelem na trest domácího vězení. V první kapitole jsme si objasnili agendu Probační a mediační služby v ČR, pochopili jsme významy základních pojmů, se kterými probační a mediační služba pracuje - vysvětlili jsme si probaci, jakožto náplň probačního úředníka, který dohlíží a kontroluje. Stejně tak jsme si definovali i mediaci, která je součástí práce probačního úředníka, jehož uměním je „*být uprostřed*“. Malý historický exkurz nám dal nahlédnout do vývoje probační a mediační služby, díky němuž jsme také pochopili důvody vzniku této dnes již nezbytné instituce.

Objasnili jsme si také základní pojmy, které se vyskytují v trestní justici, a které jsme v práci často používali.

Další kapitolou byly Alternativní tresty v ČR, kde jsme se zabývali samotným významem ukládání těchto druhů trestů a negativy ukládání trestu odnětí svobody, které jsme postavily do pomyslného protikladu k pozitivům ukládání alternativních trestů. Pochopili jsme podobně jako u probační a mediační služby důvody vzniku alternativních trestů a konečně jsme vytvořili výčet alternativních trestů, který jsme podpořili odkazy na paragrafy z Trestního zákoníku.

Čtvrtou kapitolou jsme se dostali již k samotnému hlavnímu tématu práce a tou je trest domácího vězení. Vyjasnili jsme si podmínky, za kterých může být trest domácího vězení nařízen, prozkoumali jsme všechny fáze jeho ukládání a také povinnosti z tohoto trestu plynoucí. V neposlední řadě jsme přiložili statistiku ukládání trestu domácího vězení a to po dvě léta jeho ukládání od samotného vzniku tohoto alternativního trestu.

Pátá kapitola zahrnuje kazuistiku, která nám líčí pachatele, jemuž byl za jeho protiprávní jednání uložen trest domácího vězení. Jsou zde přiloženy všechny rozhodující dokumenty, s kterými Probační a mediační služba ČR v tomto případě pracovala.

Zde se nám bakalářská práce rozděluje na dvě části, kdy končí část teoretická a začíná část metodická, tedy výzkum.

Jako metodu pro výzkum jsem zvolila dotazník, který nejlépe monitoruje co největší vzorek lidí s poměrně rychlým časovým úsekem. Ve výzkumu jsem použila jak uzavřené, tak i otevřené otázky, které monitorují povědomí veřejnosti o tématu této bakalářské práce.

K sepsání celé bakalářské práce, respektive ke zvolení tohoto tématu, mě inspirovala praxe v Probační a mediační službě ČR v Hradci Králové, která byla velmi podmětná a obohatila mě novými skutečnostmi. Získala jsem nový pohled na trestní problematiku.

Cíl práce byl splněn. Od některých dotazovaných respondentů jsem získala zpět pozitivní vazbu, jejíž náplní byl fakt, že dotazník přinesl výsledky nejen mně, pro sepsání této práce, ale také samotným respondentům, na které působil edukativním dojmem.

Seznam použité literatury:

AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY. *Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost*, Praha: Academia 2012. ISBN 978-80-200-1446-7

ČERNÍKOVÁ, V. *Sociální ochrana terciární prevence, její možnosti a limity*, Plzeň: Nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2008. ISBN 978-80-7380-138-0

E-PRAVO. *e-pravo* [online]. [cit. 2015-03-09]. Dostupné z: WWW: <<http://www.epravo.cz/top/clanky/ucel-trestu-89770.html> />

JELÍNEK, Jiří, *Trestní právo hmotné*, Praha: Leges 2014, ISBN: 978-80-87576-64-9

JESIONEK, Udo. In *Vězeňská služba české republiky Poslání a organizační struktura probační a mediační služby*, /Mezinárodní diskuzní fórum/, Praha: Tiskárna VV Praha Pankrác, 1999

KARABEC, Zdeněk. *Restorativní justice: Sborník příspěvků a dokumentů*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2003. 80-7338-021-8

MACHAČOVÁ, Irena. in *Sociální poradenství jako druh pomoci*, Sborník příspěvků z kolokvia konaného dne 2. 12. 2002 v Hradci Králové, Hradec Králové: Gaudeamus, 2003, ISBN 80-7041-809-5

MAREŠOVÁ, Alena, BLATNÍKOVÁ, Šárka, KOTULAN Petr, MARTINKOVÁ Milada, ŠTĚCHOVÁ Markéta, TAMCHYNA Miroslav, *Kriminální recidiva a recidivisté*, Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2011. ISBN 978-80-7338-119-6

NAVRÁTILOVÁ, Jana; *Výjimečný trest*, Praha: Leges s.r.o. 2010. ISBN 978-80-87212-41-7

O PMS. *Probační a mediační služba České republiky* [online]. [cit. 2014-02-06]. Dostupné z: WWW: <<https://www.pmscr.cz/obecne-prospesne-prace/>>

REFORMA JUSTICE, *Ministerstvo spravedlnosti České republiky*, [online]. [cit.2015-03-14]. Dostupné z: WWW: <<http://www.reformajustice.cz/cz/trestni-zakonik/alternativni-tresty.html> >

SCS.ABZ.CZ, *Slovník cizích slov*, [online]. [cit.2015-01-12]. Dostupné z: WWW: <<http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/mediace>>

ŠČERBA, Filip. *Alternativní tresty a opatření v nové právní úpravě*, Praha: Leges, 2011. ISBN 978-80-87212-68-4

ŠTERN, Pavel; *Metodický postup střediska PMS ČR v oblasti zajištění podkladů pro možnost uložení a výkon kontroly trestu domácího vězení (TDV)*, Probační a mediační služba ČR 2012

ŠTERN, Pavel. OUŘEDNÍČKOVÁ, Lenka. DOUBRAVOVÁ, Dagmar (eds.) *Probace a mediace, Možnosti řešení trestných činů*, Praha: Portál, 2010, ISBN 978-80-7367-757-2.

Zákon č.257/2000 Sb. *O Probační a mediační službě*, [online]. [cit. 2015-02-03]. Dostupné z: WWW: <https://www.pmscr.cz/download/01_ZAKON_O_PMSCR_aktual_2009.pdf>

Zákon č.40/2009 Sb. *Trestní zákoník*. [online]. [cit. 2015-02-03]. Dostupné z: WWW: <<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/trestni-zakonik/>>

ZEMAN, Petr. *Zkrácené formy trestního řízení - možnosti a limity*, Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci 2013, ISBN 978-80-7338-133-2

Seznam použitých zkratk

ČR	Česká republika
PMS	Probační a mediační služba České republiky
TZ	Trestní zákoník
TDV	Trest domácího vězení

Seznam grafů

Graf 00: Monitoring od dubna 2010 do prosince 2011

Graf 1: Pohlaví respondentů

Graf 2: Věk respondentů

Graf 3: Bydliště respondentů

Graf 4: Vzdělání respondentů

Graf 5: Zájem respondentů o trestní problematiku

Graf 6: Agenda Probační a mediační služby ČR

Graf 7: Pojem probace

Graf 8: Pojem mediace

Graf 9: Setkání s člověkem po výkonu některého alternativního trestu

Graf 10: Nejčastěji ukládaný trest

Graf 11: Elektronické náramky

Graf 12: Recidiva po vykonání nepodmíněného trestu odnětí svobody

Graf 13: Pojem prizonizace

Graf 14: Prizonizace – upřesnění grafu 13

Graf 15: Pocity ze setkání/ trest odnětí svobody

Graf 16: Pocity ze setkání/ alternativní trest

Graf 17: Trest pro p. Novotného

Graf 18: Právní úprava alternativních trestů

Graf 19: Prevence trestných činů

Graf 20: Zpoplatnění trestu domácího vězení

Graf 21: Informovanost veřejnosti

Seznam příloh

Příloha A:

Trest domácího vězení - Průvodce pro klienty PMS ČR

Příloha B:

Stanovisko PMS k možnosti uložení trestu domácího vězení

Příloha C:

Záznam o namátkové kontrole trestu domácího vězení

Příloha D:

Zpráva o průběhu výkonu trestu domácího vězení

Příloha E:

Výzkumný dotazník k bakalářské práci s názvem Ukládání alternativních trestů v ČR se zvláštním zřetelem na trest domácího vězení

Přílohy

Příloha A

Co je trest domácího vězení (TDV)

Trest domácího vězení (dále jen TDV) je nový alternativní trest, který je do praxe české justice zaveden s účinností od 1. 1. 2010. Tento alternativní trest znamená omezení osobní svobody pachatele, ale zároveň ho ponechává za stanovených podmínek na svobodě.

Trest domácího vězení může soud uložit v rozsahu až na dvě léta. Odsouzený má povinnost zdržovat se v soudem určené době v místě svého obydli (domě nebo bytě, kde žije). Jestliže odsouzený poruší sjednané podmínky výkonu trestu, může soud přeměnit TDV na trest odnětí svobody, přičemž každý nevykonaný den TDV se přeměňuje na jeden den trestu odnětí svobody.

TDV může být soudem uložen pouze za podmínky, že pachatel učiní písemný slib, že se bude ve stanovené době zdržovat v obydli na určené adrese a při výkonu kontroly TDV poskytne veškerou svoji potřebnou součinnost. Kontrolu výkonu TDV provádí probační úředník formou namátkové návštěvy odsouzeného v obydli nebo ve spolupráci s provozovatelem elektronického monitorovacího systému.

Moje povinnosti související s výkonem TDV

- zdržovat se v soudem stanovené době na určeném místě po celou délku uloženého trestu
- dostavit se k projednání podmínek místa výkonu TDV do střediska Probační a mediální služby (PMS) a v průběhu celého trestu spolupracovat s probačním úředníkem
- informovat probačního úředníka o svých osobních poměrech (bydliště, zaměstnání, sociální situaci) a ve spolupráci s ním se podílet na přípravě podkladů pro nařízení výkonu TDV
- poskytnout potřebnou součinnost, zejména pak umožnit probačnímu úředníkovu provedení kontroly toho, zda se zdržuji ve stanovené době v určeném místě výkonu trestu. V rámci kontroly umožnit vstup úředníka PMS do svého obydli a na jeho požádání prokázat svoji totožnost
- po dobu trestu neprodleně informovat o jakýchkoli změnách (pracovní neschopnosti, pobytu v cizině, změny v zaměstnání, atd.), jež by mohly vést např. k rozhodnutí soudu o přerušení trestu, popřípadě změně místa jeho výkonu
- v průběhu trestu se na vyzvání probačního úředníka dostavit na příslušné středisko PMS ČR a dokladovat skutečnosti, které budou stanoveny probační úředníkem

- vést řádný život a nedopouštět se další trestné činnosti
- plnit přiměřené povinnosti a omezení, pokud jsou soudem stanoveny a na žádost probačního úředníka dokladovat tyto skutečnosti
- na základě rozhodnutí soudu uhradit náklady spojené s výkonem TDV (50,- Kč na jeden den trestu domácího vězení)

Co mám udělat, když musím opustit obydli, tj. místo výkonu TDV v době, kdy mám za povinnost se v něm zdržovat (z neodkladných důvodů - návštěva lékaře, hospitalizace, jiné závažné důvody ohrožující lidské zdraví)

Tuto informaci ihned telefonicky sdělit probačnímu úředníkovu a následně se k němu v nejbližší možné době osobně dostavit s dokladem o návštěvě lékaře, popř. s jiným doložením důvodů porušení podmínek výkonu trestu.

Co se stane, když poruším podmínky výkonu TDV

Pokud budu vědomě mařit a porušovat podmínky uloženého TDV, zejména:

- nebudu-li se zdržovat v určené době na stanoveném místě,
  - nedoložím-li důvody porušení TDV,
  - nebudu-li plnit uložené povinnosti a omezení
- budou tato zjištění prostřednictvím PMS předána soudu, který může rozhodnout o nařízení náhradního trestu odnětí svobody.

Má práva v rámci výkonu TDV

Mám právo si před počátkem výkonu TDV obstarat své rodinné a sociální záležitosti.

Mám právo i při výkonu TDV chodit dále do svého zaměstnání, navštěvovat pravidelně bohoslužby či docházet podle potřeby svého zdravotního stavu na nutná léčení a s nimi související úkony (tyto skutečnosti soud bere v potaz při stanovení konkrétní doby výkonu TDV).

Mohu požádat o změnu místa výkonu TDV a to ze závažných důvodů, které doložím.

Mohu požádat o přerušeni výkonu TDV a to ze závažných např. zdravotních důvodů (např. v důsledku nástupu do nemocničního či léčebného zařízení) nebo rodinných důvodů (např. péče o dítě).

Co mi TDV přináší za výhody

TDV mi umožňuje být i nadále na svobodě, ale vyžaduje ode mě aktivitu a závazek podrobit se uloženým omezením v běžném životě.

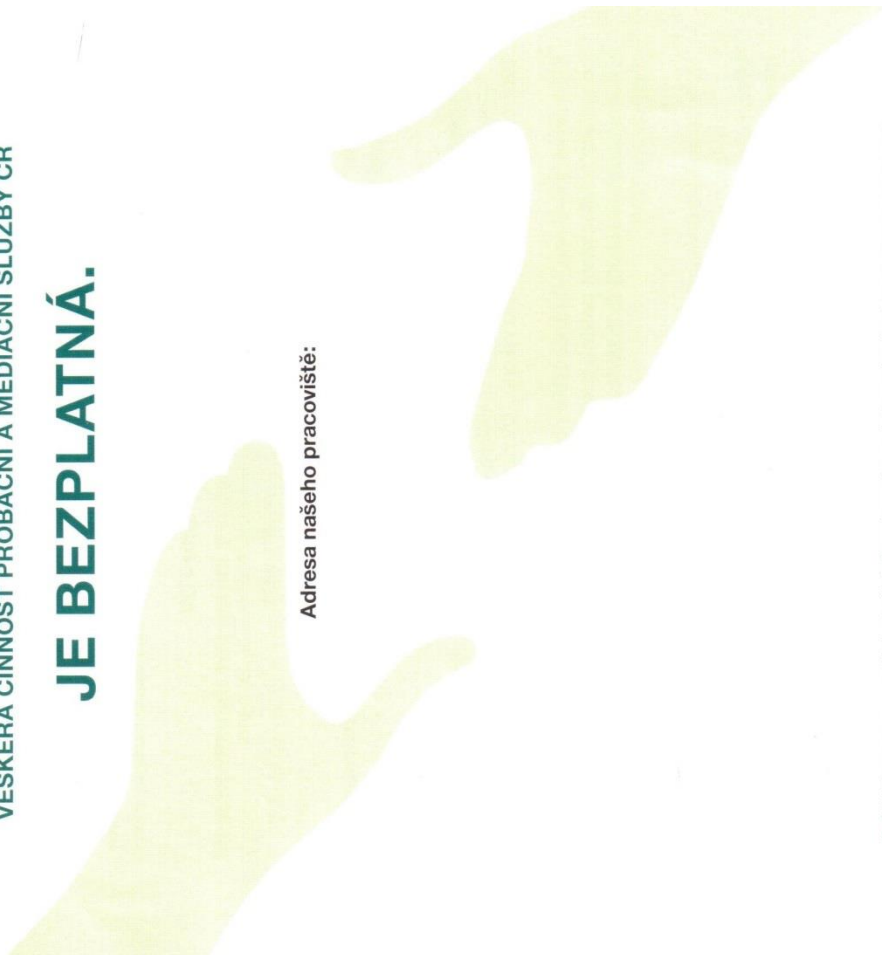
Přináší mi šanci napravit následky spáchaného činu.

Mohu se vyhnout nepříznivým dopadům, které sebou přináší trest vykonávaný ve vězení - zůstávám s rodinou, nepřicházím o svoji zaměstnání.

VEŠKERÁ ČINNOST PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBY ČR

JE BEZPLATNÁ.

Adresa našeho pracoviště:

Další informace o našich službách naleznete na internetové adrese: www.pmscr.cz

Příloha B

adresa střediska

středisko

Zpracováno pro účely rozhodování:

..... soudu v .....

K rukám soudce .....

STANOVISKO PMS K MOŽNOSTI ULOŽENÍ TRESTU DOMÁCÍHO VĚZENÍ

Sp. zn. OČTŘ / sp. zn. PMS	....T .... /	.... PM.../20.....
Jméno a příjmení obviněného:		
Datum narození:		
Trvalé bydliště:		
Adresa případného místa výkonu TDV (je-li odlišná od trvalého bydliště):		
Klient zaevidován u PMS dne:		
Zprávu vypracoval, dne: <i>Jméno a příjmení úředníka</i>		
Zpráva střediskem PMS zaslána na vědomí: <i>Uvést komu byla případně zpráva zaslána v kopii</i>		

<p>Přílohy:</p> <p><i>Uvést soupis toho, co je dále ke stanovisku přiloženo v příloze</i></p>	
--	--

1. OSOBNÍ A SOCIÁLNÍ POMERY OBVINĚNÉHO (ve vztahu k místu, kde by měl být TDV vykonáván)

<p>1.1. Rodinná situace obviněného</p> <p><i>Informace o tom</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ s kým a v jakém prostředí klient v daném místě žije ✓ jaké má klient závazky (děti, vyživovací povinnost, péče o svěřenou osobu) ✓ soc. prostředí, ve kterém klient žije ✓ informace od osob, které s klientem žijí (jestliže jsou tyto informace k dispozici)

<p>1.2. Zaměstnání a finanční situace obviněného</p> <p><i>Údaje o tom:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ jaké je současné zaměstnání klienta, zda a kde pracuje, zda je nezaměstnaný a zda je/není v evidenci UP, ✓ jaké časové závazky vyplývají z výkonu jeho povolání, jakou má pracovní dobu, zda jezdí za prací mimo domov a v případě, že ano, kdy a jak často ✓ jaké má klient případně další pracovní povinnosti jinde než u svého zaměstnavatele, zda má nějaké brigády, pravidelné pracovní nebo zájmové aktivity mimo domov atd. ✓ jaké jsou jeho cca příjmy a cca měsíční životní výdaje ✓ plány/závazky týkající se práce nebo vzdělávání (např. nástup do rekvalifikací, studia atd.) v nejbližší budoucnosti

<p>1.3. Obydlí obviněného</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ kde klient toho času bydlí a zda probační úředník provedl návštěvu bydliště – např. v příloze stanoviska přiložený Záznam z návštěvy v místě bydliště ✓ jaký je jeho/její vztah k tomuto obydlí (nájemní smlouva, vlastník, neoficiální podnájem atd.) ✓ základní a stručný popis obydlí (typ bydlení, velikost, lokalita a její dopravní dostupnost, vstup do obydlí, specifika a zvláštnosti tohoto obydlí atd.) ✓ osoby žijící v tomto obydlí společně s klientem
--

1. 4. Sociální kontakty obviněného a jeho způsob trávení volného času

- ✓ základní popis denního režimu klienta
- ✓ uvedení jeho aktivně vykonávané zájmové aktivity (konkrétně jaké a jak jsou časově náročné, zda je provádí mimo domov apod.)
- ✓ závazky vyplývající z jeho případných povinností, ke kterým se zavázal v rámci svého členství v zájmové organizaci
- ✓ případně klientem uvedená příslušnost k náboženskému společenství a jeho pravidelná účast na bohoslužbách

2. POSTOJ OBVINĚNÉHO K ŘEŠENÍ NÁSLEDKU TRESTNÉHO ČINU

2.1. Postoj obviněného k projednávání trestné činnosti a řešení vzniklých následků

- ✓ zda a jak si je klient vědom vzniklých následků trestného činu
- ✓ jak chce způsobenou škodu hradit nebo jinak odčinit
- ✓ jaký je jeho postoj k oběti nebo poškozené organizaci, zda je již kontaktoval/a
- ✓ zda a případně jak konkrétně je obviněný motivován a je připraven podrobit se povinností stanoveným v souvislosti s případným uložením trestu domácího vězení (např. doložení slibu obviněného v této souvislosti)

2.2. Stanovisko oběti nebo poškozené organizace

- ✓ zda a s jakým výsledkem byla ze strany PMS kontaktována oběť nebo poškozená organizace
- ✓ jaké je zjištěné stanovisko oběti nebo poškozené organizace k náhradě vzniklé škody, jaké má požadavky

3. CHARAKTERISTIKA PRŮBĚHU KONTAKTU S OBVINĚNÝM

3. 1. Spolupráce obviněného s PMS

- ✓ informace o tom, zda byl obviněný již někdy v evidenci PMS, za jakým účelem a s jakým výsledkem
- ✓ jak se obviněný choval v průběhu kontaktu s probačním úředníkem v rámci projednání možnosti uložení trestu domácího vězení, jak spolupracoval, jak by zodpovědný k plnění dojednaných úkolů atd.
- ✓ jak se obviněný stavěl k možnosti výkonu případně uloženého trestu domácího vězení, zda svůj postoj v průběhu spolupráce někdy změnil a jak

3. 2. Spolupráce dalších osob a subjektů

Informace o tom, zda probační úředník v rámci institut předběžného šetření spolupracoval s dalšími osobami zaangażovanými do řešení případu

- ✓ s kým bylo jednáno, jakým způsobem, jaký vyplynul závěr
- ✓ z jakých zdrojů provedl probační úředník objektivizaci získaných informací, zejména objektivizaci údajů sdělených klientem, jaké informace takto objektivizoval a s jakým výsledkem

4. STANOVISKO PMS – DOPORUČENÍ/NEDOPORUČENÍ ULOŽENÍ TRESTU DOMÁCIHO VĚZENÍ

Návrhy probačního úředníka ve vztahu k možnosti uložení trestu domácího vězení, jaké důvody ho k jeho stanovisku vedly, jaké zjištění vzal v úvahu. V případě kladného stanoviska k možnému uložení trestu domácího vězení pak jeho návrh na délku uložení trestu domácího vězení a uložení přiměřených povinností a omezení. Uvedení možnosti řešení případu (vhodnost zprostředkování mediace, možnost zařazení obviněného do programu + uvedení možnosti konkrétního poskytovatele tohoto programu, zdůvodnění).

S obsahem tohoto stanoviska byl obviněný osobně seznámen dne:

Stanovisko a podpis obviněného, pokud se chce ke stanovisku vyjádřit:

Stanovisko obviněného může být ve stanovisku zachyceno v této kolonce nebo může mít formu samostatné přílohy k tomuto stanovisku.

Podpis obviněného:

Stanovisko bylo obviněnému zasláno dne:

Vyplňujeme v případě, že obviněný nebyl osobně seznámen s tímto stanoviskem + uvedení důvodu, proč se tak stalo.

Podpis probačního úředníka, razítko:

.....

Příloha C

PMS PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA
ČESKÉ REPUBLIKY
Hradec Králové
sp. zn. 5PM

Ignáta Hermanna 227
500 03 Hradec Králové
495 581 868
734 362 981
bviznerova@pms.justice.cz

ZÁZNAM O NAMÁTKOVÉ KONTROLE TRESTU DOMÁCIHO VĚZENÍ

Jméno odsouzeného:	
Datum narození:	
Adresa výkonu TDV:	
Telefonický kontakt na odsouzeného:	

Datum a čas provedení namátkové kontroly:	
Odsouzený byl/nebyl přítomen:	
Podpis klienta:	

Poznámky a zjištěné skutečnosti při provádění kontroly

Úředník/asistent PMS provádějící kontrolu: <i>(jméno, podpis)</i>		
Další přítomné osoby: <i>(uvést o koho se jedná)</i>		

Příloha D

PMS PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA
ČESKÉ REPUBLIKY

Hradec Králové
sp. zn. 5PM 355/2013-600

Ignáta Hermanna 227
500 03 Hradec Králové
495 581 868
734 362 981
bviznerova@pms.justice.cz

Určeno pro Okresní soud v
Ke sp. zn.

ZPRÁVA O PRŮBĚHU VÝKONU TRESTU DOMÁCIHO VĚZENÍ

Jméno odsouzeného:	
Datum narození:	
Adresa výkonu TDV:	
Zprávu vypracoval, dne:	
Průběh výkonu trestu domácího vězení	<i>V období od zahájení výkonu trestu domácího vězení od ...do proběhlo 31 namátkových kontrol domácího vězení</i>
Plnění soudem uložených povinností a omezení:	
Celkové zhodnocení:	
Přílohy:	

Zprávu vypracoval:

odkazů.

.....
Chyba! Nenalezen zdroj

Probační úředník/asistent

Příloha E

Výzkumný dotazník k bakalářské práci s názvem Ukládání alternativních trestů v ČR se zvláštním zřetelem na trest domácího vězení

Jmenuji se Zuzana Kubátová a jsem studentkou Univerzity Hradec Králové. Ráda bych Vás požádala o vyplnění následujícího dotazníku, který je anonymní a bude použit pouze do výzkumné části mé práce. Pokud budete mít jakékoli dotazy k této problematice, popř. konkrétně k dotazníku, prosím, kontaktujte mě:

kubatova.zuzana9@seznam.cz. Minimálně Vám mohu nabídnout „řešení“ u otázky č. 20, je to příklad z praxe.

Děkuji Vám za Váš čas! ☺

1. Jakého jste pohlaví?

žena

muž

2. Kolik je Vám let?

15 – 20

21 – 30

31 – 40

41 – 50

51 – 60

61 – 70

71 – 80

80 a více

3. Kde bydlíte?

vesnice

město

4. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

základní

učiliště

střední s maturitou, gymnázium

vysokoškolské

5. Zajímá Vás problematika trestního práva (ukládání trestů, typy trestů, alternativní tresty, trest domácího vězení apod.)?

ano

ne

6. Víte, jakou činností se zabývá Probační a mediační služba České republiky?

ano

ne

7. Znáte pojem probace?

ano

ne

8. Znáte pojem mediace?

ano

ne

9. Setkali jste se někdy s člověkem, který byl trestaný některými z následujících typů alternativních sankcí? Pokud ano, prosím, zaškrtněte jakými.

Neseekali

- Vyhoštění**
- Ztráta vojenské hodnosti**
- Ztráta čestných titulů nebo vyznamenání**
- Zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce**
- Zákaz pobytu**
- Zákaz činnosti**
- Trest propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty**
- Peněžitý trest**
- Trest propadnutí majetku**
- Trest obecně prospěšných prací**
- Trest domácího vězení**

10. Který z následujících alternativních trestů považujete za nejčastěji ukládaný?

- Vyhoštění**
- Ztráta vojenské hodnosti**
- Ztráta čestných titulů nebo vyznamenání**
- Zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce**
- Zákaz pobytu**
- Zákaz činnosti**
- Trest propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty**
- Peněžitý trest**
- Trest propadnutí majetku**
- Trest obecně prospěšných prací**
- Trest domácího vězení**

11. Jaké jsou podle Vašeho názoru klady trestu domácího vězení?

12. Jaké jsou podle Vašeho názoru zápory trestu domácího vězení?

13. V České republice nejsou zavedeny tzv. elektronické náramky, které jsou součástí elektronického sledovacího systému využívaného v rámci trestu domácího vězení v zahraničí. Jste pro zavedení těchto náramků u nás v ČR?

- ano
- ne
- nevím

14. Myslíte si, že pachatelé, kteří prošli nepodmíněným trestem odnětí svobody (vězením), mají větší sklon k recidivě (opakování trestného činu) než pachatelé po vykonání alternativního trestu?

- ano
- ne
- nevím

15. Znáte pojem „prizonizace“?

- ano
- ne

15.1. Pokud ano, myslíte si, že k ní ve vězení dochází?

- ano
- ne
- nevím

16. Jaké by byly Vaše pocity při sekání s člověkem, o kterém víte, že byl ve výkonu trestu odnětí svobody?

- nedůvěra, strach, nejistota
- pocit určité nadřazenosti, výsměch
- klid (udělám si na něj vlastní názor, vědomí této informace mě nijak neovlivní)
- jiné popř. uveďte: .....
- nevím

17. Jaké by byly Vaše pocity při sekání s člověkem, o kterém víte, že byl ve výkonu některého z alternativních trestů?

- nedůvěra, strach, nejistota
- pocit určité nadřazenosti, výsměch
- klid (udělám si na něj vlastní názor, vědomí této informace mě nijak neovlivní)
- jiné popř. uveďte: .....

nevím

18. Jaká jsou podle Vašeho názoru pozitiva alternativních trestů?

19. Jaká jsou podle Vašeho názoru negativa alternativních trestů?

20. Jaký trest je podle Vašeho názoru přiměřeným pro p. Novotného, který neplatí již po dobu čtyř let výživné na své dvě dcery (10 let a 7 let), které mu bylo vyměřeno částkou 2 000,- a 1 500,- přičemž v posledních třech letech už byl za takovýto čin dříve souzen? (prosím, zaškrtněte jen jednu variantu)

- Trest odnětí svobody podmíněně
- Trest odnětí svobody podmíněně s dohledem
- Trest odnětí svobody nepodmíněně (vězení)
- Vyhoštění
- Ztráta vojenské hodnosti
- Ztráta čestných titulů nebo vyznamenání
- Zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce
- Zákaz pobytu
- Zákaz činnosti
- Trest propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty
- Peněžitý trest
- Trest propadnutí majetku
- Trest obecně prospěšných prací
- Trest domácího vězení

21. Myslíte si, že v trestním právu dochází k tzv. „zdlouhavému soudnímu procesu“ popř. máte nějaký nápad, jak tento problém řešit?

22. Považujete současnou právní úpravu alternativních trestů za dostatečnou?

- ano
- ne
- nevím

23. Myslíte si, že je v současné době kladen dostatečný důraz na prevenci před páchaním trestných činů?

- ano
- ne
- nevím

24. Považujete za správné, že je trest domácího vězení zpoplatněn, a to částkou 50 Kč na jeden den výkonu trestu?

- ano
- ne
- nevím
- popř. navrhněte částku, kterou považujete za adekvátní: .....

25. Myslíte si, že je veřejnost dostatečně informovaná o problematice alternativních trestů?

- ano
- ne
- nevím